

**TMMOB
KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI ANKARA ŞUBESİ**

**“İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMLERİ İLE
ORTAK SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMLERİ
HAKKINDA YÖNETMELİK”**

PANELİ

6 EKİM 2009

MODERATÖR

Müjdat AYDIN

**(KMO Ankara Şubesi Başkanı, TMMOB İSG
Çalışma Grubu Başkanı)**

KONUŞMACILAR

ALİ RIZA ERGUN

**(Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,
İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanı)**

ALAEDDİN ARAS

(TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi)

Av. NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ

(TMMOB Avukatı)

Dr. ARİF MÜEZZİNOĞLU
(TTB-İşyeri Hekimi)

OTURUM BAŞKANI (Müjdat Aydın)- İşyeri Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Yönetmeliğiyle ilgili düzenlemiş olduğumuz panele hoş geldiniz.

Konuşmacı arkadaşlarımı buraya davet ediyorum: Bakanlıktan İş sağlığı ve güvenliği uzmanı Ali Rıza Ergün, Türk Tabipleri Birliğinden işyeri hekimi Arif Müezzinoğlu, Türk Mühendis Mimar Odaları Birliğimizin Avukatı Nurten Çağlar Yakış, TMMOB Yönetim Kurulu Üyemiz Alaeddin Aras.

Panel afişimizdeki sırayı takip ederek konuşmacılarımızın konuşmasının uygun olacağı görüşümdedir. Sunumu yapacak konuşmacı arkadaşlarımıza 15'er dakika konuşma süresi tanıyacağız. Bu konuşmalar veya sunumlar bittikten sonra, yukarıda, terasımızda bir 15 dakika çay-ikram molası vereceğiz ve daha sonra buraya tekrar inerek, buraya katılan değerli siz katılımcıların bu konudaki sorularını, görüşlerini, önerilerini alıp, cevaplandırıp değerlendireceğiz.

İlk olarak Bakanlık temsilcisi olarak iş sağlığı ve güvenliği uzmanı arkadaşımız Ali Rıza Beye sözü veriyorum.

Buyurun.

ALİ RIZA ERGUN (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanı)- Teşekkür ederim.

Kendimi kısaca tanıtayım: Adım Ali Rıza Ergun, Çalışma Bakanlığı iş sağlığı ve güvenliği uzmanıyım, aslen maden mühendisiyim.

Burada size küçük bir sunum yapmak istiyorum. Aslında doğrudan mevzuatı anlatabilirdim, ancak buradaki katılımcıların konuyu bilmeleri ve vakitten kazanmak açısından önce ülkemizdeki mevcut durum ve dünyadaki ülkelerde iş sağlığı ve güvenliğinin durumuyla ilgili bir şeyler söylemek istiyorum. Daha sonra Bakanlık olarak yaptığımız değişik çalışmaları burada belirtip bu panelin konusu olan yönetmelikle ilgili birkaç şey söyleyerek sunumumu bitireceğim.

Öncelikle sizi iki tane slayt göstereyim. Bunlardan ilki ILO verilerine göre dünya ülkelerinde 100.000 işçide iş kazası oranları. Burada görüyorsunuz ki sıraladığınız zaman iyi bir seviyedeyiz, İspanya ise en kötü, çünkü sayı olarak baktığımızda, İspanya'da her 100 bin işçiden 2003 verilerine göre 6 bin 371'i kazaya uğrarken, bizde bu 100 bin işçide 1365'miş. Yani, görünen, Almanya'dan, Fransa'dan, İspanya'dan daha iyi durumdayız.

	2003	2004	2005	2006	2007
Hindistan	134	210	223	173	166
Rusya	381	331	300	277	262
İngiltere	630	585	562	515	---
Türkiye	1365	1356	1068	1011	948
Almanya	3138	2948	2835	---	---
Fransa	4090	3949	3910	3940	---
İspanya	6371	6121	5999	5868	5748

İkinci slaytta ise yine ILO verilerine göre 100.000 işçide ölümlü iş kazası oranları.

	2003	2004	2005	2006	2007
İngiltere	0.7	0.7	0.6	0.7	---
Almanya	2.8	2.6	2.4	---	---
Fransa	3.7	3.5	2.7	3.0	---
İspanya	5.3	4.9	4.7	4.4	3.8
Rusya	13.1	12.9	12.4	11.8	12.4
Türkiye	14.4	13.6	15.5	20.0	12.0
Hindistan	31	28	30	38	27

Yani, ölümlü iş kazasına geldiğimizde yukarıdaki durum değişiyor, burada doğrudan en kötü ülkeler arasındayız. Yine 100 bin işçide, 2007'yi söyleyeyim, 12 ölümlü iş kazamız olmuş, bu İspanya'da 3.8 dir. Burada bir anda yerler değişiyor. Bu neyi gösteriyor bize? İş kazaları olduğu zaman, ölümlü değil ise, tam olarak bildirimde bulunuluyor.

Bu slayta da meslek hastalıklarıyla ilgili bir şeyler söyleyeyim, gördüğünüz Dünya Sağlık Örgütü'nün beklenen ve tespit edilen meslek hastalığı sayıları görünüyor. Dünya Sağlık Örgütüne göre, bir ülkede çalışan sayısının binde 4 ile binde 12'si arasında meslek hastalığı görülmesini bekliyor. Bu ülkelerin altlarında, aslında beklenen meslek hastalığı sayıları var ama İsveç, Finlandiya ve Norveç için projeksiyondan ötürü görünmüyor. Türkiye için 43 binle 130 bin arası muhtemel meslek

hastalığı. Beklenen bu, yalnız bizdeki rakam slayta gördüğünüz gibi.

Çalışan sayısına göre beklenen M.H. Sayıları	2003	2004	2005	2006	2007
İsveç (17.604-52.813)	25058	20460	16840	13951	11463
Finlandiya (10.048-30.144)	---	---	6774	6715	---
Norveç (9.772-29.316)	3423	2870	2274	3398	2871
Letonya (4.476-13.428)	965	1888	1673	1111	1591
Almanya (152.492-457.476)	17425	17413	16519	14732	---
Türkiye* (43.000-130.000)	440	384	519	574	1208
Beyaz Rusya (17.780-53.344)	186	226	216	183	178
Moldova Cum. (4.988-14.966)	35	15	26	30	32

Şimdiye kadar olanları size niye anlattım? İş kazaları, meslek hastalıkları, sonuçta bize kayıp olarak dönüyor. Can kaybı çok büyük bir problem ve herkesin canını yakan bir problem, en başta üzerinde durduğumuz bu, bunların yanında da bir maddi kayıp var. Yine ILO'nun bu konuda ele aldığı bir yaklaşım vardı. Gayri safi yurtiçi hâsılanın yüzde 4'ü iş kazaları, meslek hastalıkları yüzünden kayboluyor, böyle bir maliyeti var. Gelişmiş ülkelerde bu biraz daha düşüktür. Buna göre bir değerlendirme yaptığımızda, gayri safi yurtiçi hâsılamız 950 milyar TL gibi bir rakam ve eğer ILO'ya göre doğrudan kaybımızı değerlendirmemiz gerekirse bunun yüzde 4'ü de 38 milyara tekabül ediyor.

YILI	İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞI
2003	313.706.398
2004	413.187.548
2005	490.683.179
2006	588.819.415
2007	706.582.898
2008	847.899.077

Burada gördüğünüz, Sosyal Sigortalar Kurumunun, yeni adıyla Sosyal Güvenlik Kurumunun çıkardığı maliyetler. Birçok kalemden oluşuyor bu maliyetler ve meslek hastalıkları ve iş kazalarının maliyet olarak görünümü. 2005'e kadar şu anda doğrudan maliyet hesaplanmış daha sonra gördükleriniz önceki verilere bakarak ve maliyet artışını değerlendirerek hesaplanmış. Birde görünmez maliyetler var, Hanrich'in ileri sürdüğü, bu da görünmez maliyetlerin bu doğrudan hesaplanabilen maliyetlerin 5 katı kadar olduğu şeklinde bir yaklaşım. İş kazaları ve meslek hastalıkları maddi kayıplarının 5 kat artırarak da görünmez maliyetin bulunabileceği, bunları görüyorsunuz.

YILI	İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞI
2003	1.803.811.789
2004	2.375.828.399
2005	2.821.428.281
2006	3.385.711.637
2007	4.062.851.664
2008	4.875.419.694

Eğer iş kazaları, meslek hastalıklarının tamamen ortadan kaldırılabilsen, çalışmalar tamamen başarılı olsaydı, ne yapabiliriz? Bunları da sayısal, yani maddi veri olarak size söylüyorum: 1,5 milyon kişiye yakın insana 12 ay boyunca işsizlik ödeneği mümkün, 3 bin 400 kilometre bölünmüş yol veya 1 700 kilometreye yakın otoyol yapılabilir. Biliyorsunuz, yeni hizmete açtığımız gezici sağlık araçlarımız var, bu maddi kayıpla 1000 taneye yakın yeni araç alınabilirdi.

Yine bu konuyla ilgili şunu da söyleyeyim: Birçok yerde bunu anlatıyoruz, kazaların % 98'in önlenbilir sadece % 2'sinin önlenmesi mümkün değildir diye. Burada söyleyelim 2007 yılında kişi başına düşen önlenemez iş kaynaklı maddi kayıp yaklaşık 1000 lira. Ama, onun dışındaki maliyetler, kişi başına 50 binlerde, bu maliyet önlenbilir durumda. Hep beraber bu çalışmalar yapılırsa, önlenbilir durumda.

Bunların hepsini size anlatmamdaki neden neydi? Genel Müdürlüğümüz, bu Bakanlığımızın mevzuatı hazırlarken ne

düşünüyor? Slaytında görebileceğiniz gibi amaç işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği örgütlenmesinin sağlanması, bu amaç üzerine yapılmıştır birçok çalışma. Hepinizin bildiği üzere de 4857 sayılı Kanunda, mülga 81. ve 82. maddelerde işyeri hekimleri ve iş güvenliği mühendislerinden söz edilmiş ve bu maddeler üzerinden de yönetmelikler çıkarılmıştır. Daha sonra 5763 sayılı Kanunla bu iki madde birleştirildi, aynı zamanda 5763 sayılı Kanun, 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanunda değişiklikler yapıldı. İşte burada önemli değişiklikler var; Bakanlığımızın görevleri arasına İşyerindeki sağlık ve güvenlik risklerini önleyici ve koruyucu hizmetleri yürütenlerin niteliklerini belirlemek, eğitimlerini ve sertifikalandırılmalarını sağlamak eklendi.

Aynı şekilde 3146 sayılı Kanunun 12. maddesinde de; İş Sağlığı-Güvenliği Genel Müdürlüğü'nün görevleri bunlar, çeşitli eklemeler ve değişiklikler yapıldı. Bunlarla beraber 81. maddeye göre bugünkü panelimizin konusu olan bir yönetmelik yayınlandı. İşyeri sağlık ve güvenlik birimleri ile ortak sağlık birimleri hakkında yönetmelik. Değişik olarak neler yapıldı, bunları söyleyeyim. Getirilen yenilikleri şöyle sayabiliriz;

İşyeri sağlık ve güvenlik birimi ve ortak sağlık ve güvenlik birimi tanımlanmıştır.

İşyeri dışından hizmet alımı imkanı sağlanmıştır.

İşyeri sağlık ve güvenlik birimi ve ortak sağlık ve güvenlik birimi personelinin, görevlerinin yürütümünde gerekli taraflarla

işbirliği ve koordinasyon içinde çalışma yükümlülüğü ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir.

İşçiler veya temsilcileri, mesleki sağlıkla ilgili şüpheli bir durum mevcut olduğunda sağlık gözetimi isteme hakkına sahip olmuşlardır.

Ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin yetkilendirilmesi, takibi ve gerektiğinde yetkilerinin iptali getirilmiştir.

Eğitimle ilgili olarak ise; Eğitimleri kimlerin verebileceği konusunda hükümler getirildi;

Kuruluş kanunlarında işyeri hekimliği ve iş güvenliği uzmanlığı eğitimlerini verme yetkisi bulunan kurum ve kuruluşlar,

Üniversiteler,

Genel Müdürlükçe yetkilendirilecek;

Kamu kurum ve kuruluşları,

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları,

Özel hukuk tüzel kişileri eğitimleri verebilecekler.

Ayrıca yönetmelik ile;

İSG profesyonellerine eğitim verecek kişi ve kuruluşlara yetkilendirme, takip ve gerektiğinde yetki iptali getirilmiştir.

İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı eğiticilerine “İşyeri Hekimi ve İş Güvenliği Uzmanı Eğitici Belgesi” verilerek yetkilendirilme getirilmiştir.

İşyeri hekimliği ve iş güvenliği uzmanlığı sınavlarını ÖSYM veya Milli Eğitim Bakanlığı'na yaptırılacağı kuralı getirilmiştir.

Eğitim hizmetlerinin devredilememesi hükmü getirilmiştir.

Eğitim Programının Süresi; 220 saat (180 saat Teorik, 40 saat Uygulama)

Eğitim programlarının en fazla üçte ikisinin uzaktan eğitim yöntemi kullanılarak yapılabilmesi imkanı getirildi.

En son olarak size bu yönetmelikte kurulan komisyonlarla ilgili bir şeyler söylemek istiyorum. Bu komisyonlarla ilgili niçin konuşuyorum? Hepinizin de gördüğü üzere, komisyon sadece Bakanlık, Genel Müdürlük ve diğer kamu kurumlarından oluşmuyor; Tabipler Birliği, TMMOB, Sosyal Güvenlik Kurumu, sendikalar ve benzeri sosyal taraflarda temsil ediliyor ve bu alandaki uygulamaların sosyal taraflarında katılımıyla düzenlenmesini sağlıyor. Son olarak size Michel de Montaigne'nin "Gideceği limanı bilmeyen gemiye hiçbir rüzgâr fayda etmez." Sözüünü hatırlatmak isterim. Bu aslında çok fazlaca kullanılan bir sözdür, en basit kişisel gelişim kitaplarında bile rastlayabilirsiniz, ama oldukça anlamlıdır. Benim bu sözü niçin yazdığımıza gelince; Biz Genel Müdürlük olarak, Bakanlık olarak, bu yönetmelikte bir rota çizdik, bir yerlere varmaya uğraşıyoruz, amacımızı ilk başta size söyledim, işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği örgütlenmesinin sağlanması bu yolda, bu amaca doğru ilerlemek istiyoruz. Hep beraber olursak, sosyal taraflarla beraber, bu desteği alırsak, bu rüzgarı arkamıza alırsak, istediğimiz yere

çok daha rahat ve kolay, kısa zamanda varabileceğimizi umuyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkür ederiz.

Alaeddin Bey, buyurun.

ALAEDDİN ARAS (TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi)-
Değerli arkadaşlar; merhaba, hoş geldiniz.

Ben iş güvenliği uzmanı veya mühendisi değilim, ama 2002'den bu yana TMMOB'de iş sağlığı ve güvenliğiyle sorumlu Yönetim Kurulu üyeliği görevini yürütüyorum. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında oluşturulan İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyinin üyeliğini yapıyorum. Yine TMMOB'nin bünyesinde oluşan İş Sağlığı ve Güvenliği Çalışma Grubunda da bulunuyorum. Dolayısıyla burada çok iyi uzmanlar var, sizler kadar bir iş güvenliği bilgisine sahip değilim. Ancak, biraz arkadaşımın da konuşmasına cevap vermeden, çünkü ondan sonra konuşup onun konuşmalarına cevap vermek etik de olmaz. Tartışma konusu olan o uygulamalarla ilgili sıkıntılarımız var, onları kısaca bir izah edeceğim. Zamanı aşarsam, Başkan da uyarırsa sevineceğim.

İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleriyle Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmelik, bu 15 Ağustosta yayınlandı. Bu konuyla ilgili daha önce İstanbul'daki bir panelde, yine Çalışma Bakanlığından gelen bir yetkili arkadaşımızla ortak bir panelde konuştum; işveren örgütünden de vardı, TTB'den de

vardı. Tabii çok kısa bir sunum yapmıştım, bu sunum TMMOB web sayfasına da konuldu, belki ilgili arkadaşlarımız orada görmüşlerdir, okumuşlardır. Ayrıca hukuksal boyutta da hukukçu arkadaşımız daha çok cevap verecek...

Bakanlık, yayınladığı bu yönetmelikle ne 4857 sayılı İş Yasasını, ne de ILO normlarını kabul etmiyor, yani çok açık ve net orada. Nedir bu? *“TMMOB’den görüş istemek”* diye bir kısım var, o kerhen; alıyor, bir dosyaya koyuyor ve rafa kaldırıyor. Çünkü, ilettiğimiz görüşlerden hiçbiri yönetmeliğe yansıtılmadı, yani yansıtıldığını görmedik, bu çok açık ortada. Yani, çağırıp da “Siz bunları yazdınız, ama gelin uzlaşalım, şunu şöyle yapalım, böyle yapalım” deme de yok; “Aldım görüşünüzü, koydum dosyaya, rafa kaldırdım.” Günün gelir bulurlar mı, bulamazlar mı o görüşlerimizi, o ayrı, ama bizde o görüşler her zaman bulunur.

Biz hem resmi toplantılarda, yani benim katıldığım İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyinde, hem de Bakanlığın birtakım toplantılarında, hem özel ziyaretlerimizde de biz bunu anlatırız, yani ne olması gerektiği, nasıl olması gerektiğini anlatırız. Hatta alt komisyonlar oluşturarak, eğer mutabakata varırsak, hiç pürüzsüz çıkar bu iş diyoruz, ama bunu yapmıyor. Ama, biz bunu yapmaya devam edeceğiz, söylemeye devam edeceğiz, çünkü bu bizim işimizdir, bizim sorumluluğumuzdur. Bakanlık eksik ve yanlış da yaparsa, uyarmak ve düzeltmesi için gerekli çalışmaları yapmak bizim görevimiz.

Ancak, Bakanlığın neden böyle davrandığı konusunda da kafam karışık, açıkça söyleyeyim, meslektaşımın da huzurunda

söyleyeyim. Sanki hukuka uygun bir yönetmelik olsun istemiyor Bakanlık. Yani, yönetmelik olmayınca, işverenin büyük bir kesimi memnun oluyor, çünkü bir iş güvenliği mühendisini, bir hekimi çalıştırmamış olacak, iş güvenliği mühendisi çalıştırmaktan kurtuluyor. Ama, Bakanlığın yayınlanan verilerine göre de, demin arkadaşımız da söyledi, 2005 yılında iş kazalarında Avrupa'da birinciyiz, dünyada da üçüncüyüz. Bunu ben söylemiyorum, Bakanlık yetkilileri daha evvel de söylemişti, meslektaşımız da aynı şeyi söyledi ve bu yüzde 98 kaza da önlenabilir kazalar, önlenilmesi mümkün olan kazalar. Bundan önce 20.1.2004 tarihinde yayınlanan yönetmelik, 2006'da Danıştay 10. İdaresince oybirliğiyle iptal edildi. Aradan 3 yıl geçti, iptal gerekçeleri giderilmeden tekrar yayınlanınca, işverenlere bir mesaj mı vermek istiyor; *“Merak etmeyin, nasılsa TMMOB dava açar, tekrar iptal olur, siz bu külfetten kurtulursunuz”* mu demek istiyor, anlamıyorum, yani kafamda bir soru var.

Yine acaba mevcut iş güvenliği uzmanlarını, mühendisleri, TMMOB üyesi olanları TMMOB'ye karşı nasıl kışkırtırım'ın hesabı mı yapılıyor? *“Bakın, biz sizi düşünüyoruz, yönetmelik çıkarıyoruz, TMMOB de gidip iptal ediyor, siz açıkça kalıyorsunuz.”* Ondan sonra uzmanlar TMMOB'ye ve odaya *“Bu yönetmeliği niye iptal ettiriyorsunuz? Biz açıkta kalıyoruz, biz iş bulamıyoruz”* diye bir söylem içinde oluyor. Bakanlık diyor ki, *“Ya kırk katır ya kırk satır; ya benim dediğimi kabul edersiniz ya da ben böyle sizi karşı karşıya getiririm veya yönetmelik yasaya aykırı olduğu için iptal olur, hiç kimse çalışmaz.”*

Yönetmelik, madde 4/c bendi niçin çıkarıldı, merak ediyorum: *“Eğitim kurumları: Kuruluş kanunlarında işyeri hekimliği ve iş güvenliği uzmanlığı eğitimlerini verme yetkisi bulunan kurum ve kuruluşları, üniversiteleri ve Genel Müdürlükçe yetkilendirilen kamu kurum ve kuruluşlarını, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını ve özel hukuk tüzel kişilerini...”* kapsamaktadır.

Arkadaşlar; TMMOB 1954'te kurulmuş, kanunu o yıl çıkmış. Evvelki sene bir oldubitti yasayla, demin meslektaşımın söylediği işte 5763 sayılı Yasayla ÇASGEM'e yetki verildi, eğitim yapabilir diye. Başka hiçbir kurumda yok zaten. Bizim TMMOB'nin kanununu değiştirmek, maalesef deveye hendek atlatmaktır. Biz bu kanunlara dayalı yönetmelik çıkarıyoruz, yönetmeliklerde bunları ifade edebiliyoruz, şekillendirebiliyoruz. Ama, o çok açık net demiş ki, *“Kanunda yazılı olacak.”* Bir de demiş ki, *“Meslek örgütleri yapabilir.”* Meslek örgütleri hangi şartlarda yapacak, sırası gelince onları da izah edeceğim. Yani, meslek örgütleri yapar da nasıl yapacak, hangi şartlarla yapacak?

Bir başka şeyi söyleyeyim: Örneğin b bendinde meslek odasınca belgelendirilmesi için konulmuş bir şey var. Benim Odamın -örnek olarak Kimya Mühendisleri Odasını vereceğim- 98 üyesi A grubu iş güvenliği uzmanlık belgesine sahip. Bunun 27'si Odaya kayıtlı değil. Çalışma Bakanlığına suç duyurusunda bulunduk. Dışarıda, özel sektörde iş güvenliği mühendisliği yapacak kişinin Odaya kayıtlı olması lazım. Yasa söylüyor, ben söylemiyorum, yasanın gereği odaya gelip kaydolması lazım, ama kaydolmuyor. Çünkü, Bakanlık belli bir talepte bulunmuyor,

“Aman aman odaları nasıl devre dışı bırakırım, nasıl odadan ayırabilirim”in hesabı içinde.

Bir de yine aynı maddenin, 4. maddede taraflar var. Taraflar kimlerdir? Kamudur, işverendir, çalışandır ve meslek örgütleridir. İkiye indirilmiş; bir patron çıkıyor, bir işyeri ortak sağlık birimlerini kuruyor, bir tane de taşeron firması oluşturuyor, eğitimi de orada yaptırıyor, orada topluyor. Fabrikada da anlaşıyor, diyor ki, “Gel, hiç merak etme, mühendisi de ben eğitirim, hallederim” diyor. Bütün bunlar çok açık olarak ortada, yoruma gerek olmaksızın. Çünkü, diyor ki madde, yani *“İşveren kendileri bu işi yapabilir. Mühendisi de varsa, dışarıdan mühendis tutması gerekmiyor.”* Kuruculardan biri mühendis olması yeterli.

Madde 8, bu maddenin 1. bendine bir cümle ilave edilmiş. Daha evvel kanun diyor ki, *“50 ve üstünde çalışanı olan, işçisi olan işyerleri, iş güvenliği mühendisi çalıştırmak zorundadır, işyeri hekimi bulundurmamak zorundadır.”* Ama, son bir paragraf eklemiş oraya; diyor ki, *“Bunlar ortak sağlık birimlerinden bu hizmeti alabilirler.”* Yani, kanunu bypass ediyor arkadaşlar; yönetmelik kanuna aykırı olur mu, var mı öyle bir hukuk dünyada? Yani, genelge yönetmeliğe, yönetmelik kanuna, kanun da anayasaya aykırı olamaz. Bunu ben söylemiyorum, bunu Bakanın kendisi söylüyor. Biz bir şey söyleyince, diyor ki, *“Kanun var elimde, yönetmelik var, ona göre...”* İyi, yönetmelik, kanun var, niye böyle yapıyorsun, niye zorunlu mühendis ve hekim bulunma şartını ortadan kaldırıyorsunuz, ortak sağlık birimlerine devrediyorsun? Bunu bilmiyorum tabii.

Biz daha evvel Konseyde çok net olarak söyledik. Mahmut Bey o zaman bilgi sahibi oldu mu, bilmiyorum. Küçük işyerleri için, 3 kişi, 5 kişi, 10 kişi, 15 kişi çalıştıran yerler, bizi 50'yi aşağıya çekmeye çalışırken, Bakanlık 50'yi bile şimdi ortadan kaldırdı. 5-10 kişi çalıştıranlara devlet katkıda bulunsun, sübvansesin, bunlar için ortak işyeri birimleri oluştursun. Bize düşen bir görev varsa, biz de yardımcı olalım. Bakanlık sağ olsun, ortak sağlık birimleriyle hepsini birleştirerek bir tek oluşum getirdi; müteahhide havale etti, "git" dedi işveren-işveren bunu halledin. Zaten bellidir de, bu yönetmelik çıkarılmadan önce 3 yıl uğraştılar, kimin nereyi ve nasıl paylaşacağını da muhasebesi yapıldı. Dediler ki, "Biz yönetmeliği 6 ay, 1 yıl sonra çıkaracağız, aman aman şu eksikliklerinizi tamamlayın. Biz yönetmelik çıkardığımızda, bir anda yürürlüğe girin" diye temennide de bulunmuştur sanıyorum.

Madde 11'de de "*Kolay ulaşılabilir*" diyor. Kolay ulaşılabilir mantığı nedir arkadaşlar, ben soruyorum şimdi. Yani, buradan Polatlı'ya da kolay ulaşılabilir, buradan Eskişehir'e de kolay ulaşılabilir, 1,5 saat, buradan Kızılay'a da kolay ulaşılabilir. Yani, kuracağı ortak sağlık biriminin yeri kolay ulaşılabilir olacak. Kolay ulaşılabilirin kriteri nedir; yok. Yani, sorsan Bakanlık diyecek ki, "Benim kastettiğim, 10 metre, 50 metrelik bir yer." O zaman yazarsın oraya, dersin ki, "O işyerinin çalışma alanı içinde olacak, o hudutlar içinde olacak." Böyle bir belirleme yok.

Benim endişem de şu: Bu iş güvenliği uzmanı mühendis arkadaşlarımız, yapı denetiminde olduğu gibi, maalesef tümü

disiplinlik olacak. Bayındırlık Bakanlığı bize müracaat ediyor; yapı denetim firmalarında çalışan bütün mühendisler suç işlemiştir, bunların Onur Kuruluna sevkini istiyor. Çünkü, işyerine gitmiyor, işyerine gitmesi gerekmiyor, çünkü yönetmelik, gitmesini getirmemiş, emretmiyor. Diyor ki, *“Sen sorumlusun, bir protokol imzala, anlaşma yap, ondan sonra ayda bir uğrarsın.”* Ayda 1 uğradı mı böyle olur, başka da olmaz.

Madde 36: *“Az tehlikeli işlerde 2 ayda bir uğrasan yeter. Tehlikeli işlerde ayda bir, çok tehlikeli dediğimiz işlerde de ayda 2 gün gidersen yeterli.”*

Arkadaşlar; 12 saat diyor, 12 saat, bir günün yarısıdır. Yarısı demek, 2 ay demektir, az tehlikeli olanlar için. Tehlikeli olanlar için 24 saat artı her 15 kişiye şu kadar eklenecek diyor. Bu hesabı yaptığınızda, bu 30 günde 1 gün olmaz da, 30 günde 1,5 gün olur. Sorun nedir? Yani, siz bir tehlikeli işyerine ayda 2 gün gideceksiniz. Hadi çok tehlikeli, 4 gün, var mı ötesi? Mühendissiniz, 4 gün tutmaz o da, tutmaz, çok açık söylüyorum. 3 gün gideceksiniz, çok tehlikeli işyerlerinde iş güvenliği mühendisliği yapacaksınız, böyle şey olur mu arkadaşlar? Sonra da eğitim yapıyoruz, eğitime katılanlar gelip diyor ki, “Ben bu tehlikeyi nasıl önleyeceğim Müjdat Bey, bana anlatır mısınız?” Teorik olarak eğitim, 220 saatin 180 saati teorik, 40 saati de pratik. Bunu belirlerken de TMMOB’ye diyebilir, özellikle iş güvenliği anlamında, *“Gelin arkadaşlar, sizin uzmanlarınız yeterli mi; teori mi çok fazla olsun, pratik mi çok fazla olsun, birlikte*

yapalım” demiyor. Çünkü, onun kafasında bir şablon vardır, önceden belirlenmiş bir alan vardır, ona göre yorum yapıyor.

36. maddeyi okuyayım size, itiraz ediyorsunuz, ama yönetmeliğin 36. maddesi aynen böyle diyor: *“Az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde ayda en az 12 saat, buna ilave olarak işçi başına da ayda en az 5 dakika.”* 50 işçi çalışıyor, 5 dakika, 250 dakika. 250 dakika kaç saat yapıyor; 4 saat yapıyor. 12 üzerine 4 saat ilave ediyorsunuz, 16 saat. Bakın, bir ayda, bir gün 24 saat, 12 saat değil. Bütün sorun işte yorumdur. 12 saat dersiniz, bir gün 24 saattir, yani gece vardiyaları yok mu orada?

Ayrıca bu madde 4 ile bunlar çelişiyor da. Bir tahmin yapmış madde 36'da, ondan sonra 40'ta, 41'de, 45'te bütün bunları kaldırıyor. Madde 45'e göre eğitim verebilmeniz için 75 metrekarelik bir salon olacak. Çünkü, kişi başına 10 metreküp, 25 insan olduğunda 250 metreküp, bunu 3'e böldüğümüzde daha da fazla. Bunlar acaba hangi salonu kriter aldı da bu kriteri koydu? Yani niye 10 metreküp değil de, 8 metreküp, niye 15 metreküp?..

Arkadaşlar; zamanım doldu sanırım, Başkan birazdan herhalde uyaracak.

47. maddenin c, ç, d bendi çok açık; Bakanlık çalışanları, Bakanlık personeli, iş güvenliği mühendisleri, iş güvenliği uzmanları vesaire ve TMMOB için de koyduğu, *“Pedagojik formasyona veya eğitimcilerin eğitimi belgesine sahip, en az üç yıl (A) sınıfı iş güvenliği uzmanlığı belgesi ile iş sağlığı ve güvenliği alanında görev yaptığını belgeleyen (A) sınıfı...”*

Arkadaşlar; zorunlu getirmemişsin. Hangi (A) grubu uzmanı 3 yıl bir işyerinde çalışmış ki bugüne kadar? Var mı şurada, kaç kişi var, (A) grubu belgesine sahip olup da 3 yıl çalışan? Düşünebiliyor musunuz; bu bir tarihtir, bu birisi için hazırlanmış bir şeydir, yani “Siz burada olmayacaksınız” ya da “Eğitim verebilmeniz için gelip benden eğitmeni alacaksınız.” Bunu ben söylemiyorum, yönetmeliğin ilgili maddesi söylüyor.

Madde 54, eğitim süresi, demin söyledik: 220 gün; bir günde 6 saat eğitim vererseniz, 36-37 gün yapar. Daha evvel bunları ben çok anlattım size Mahmut Hocam, onun için söylüyorum. 36-36 işgünü demek, 1,5-2 ay demek, eğitim yapacaksınız. Bilmiyorum, iş güvenliği uzmanı arkadaşlarımız bu konuda daha iyi bilirler...

Uzaktan eğitimi de anlamıyorum, yani uzaktan eğitim nasıl verilecek? Yani burada ben yerimde oturacağım, yani hangi koşulları var, hangi birimin uzaktan eğitim koşulu var? TMMOB’de en uygun koşulları olan Makine Mühendisleri Odamız, onun bile uzaktan eğitim verme koşulu yok. Bu işte onu getiriyor, “Siz yapmayın” demek. Uzaktan eğitim yapabilir mi? Bir tane kurum gösterin bana, uzaktan eğitim yapan. Sabancı yapar, Koç Grubu yapar, çünkü onlar zaten tezgâhı kurmuşlar...

Bir de tehlike sınıfı belirleniyor. Biz ısrar ettik, tehlike sınıfları belirlenirken ne olur uzlaşalım, bir arada olalım, birbirimizi bilgilendirelim diye. Yine kendi kafasına göre ve şimdi 4 kişi Bakanlıktan, 1 kişi işverenden, 1 en çok üyeye sahip işçi sendikası, 1 TTB, 1 TMMOB, yani 5 + 3. Kamu çalışanı temsilcisi

de yok arkadaşlar, yani memurlar çalışan değil; bin kişi çalışan, memur çalışan değil, çünkü o işçi sendikasında. “Çalışan” tabiri koyması gerekir. Dünya normları, standartları, “çalışan” tabirini kullanır. Size cevap olsun diye söylemiyorum, işte aynen ona getirdim. Bakın, iş karışınca, diyor ki, “Kanun öyle.” Peki, kanunu niye bypass edip yönetmelikle “*Ortak işyeri birimlerine havale ediyorum*” dedi?

ALİ RIZA ERGÜN- Bypass ettiğini siz söylüyorsunuz. Kanunda da var.

ALAEDDİN ARAS- Var da yönetmelik uygulanacak, kanun uygulanmıyor.

ARİ RIZA ERGÜN- Kanunda da var ortak sağlık ve güvenlik birimi, kanunda geçmeyen bir şey yönetmelikte yok.

ALAEDDİN ARAS- Yönetmelik diyor ki, “*Ortak işyeri sağlık birimleri kurulacak, işveren isterse oradan da hizmet alacak.*” Beni çalıştırmak zorunda değil.

ALİ RIZA ERGÜN- Kanunda demiyor mu?

ALAEDDİN ARAS- Kanunda diyor da, yönetmelikte demiyor, ama uygulayıcı olan yönetmeliktir, kanun değildir. Siz genelge çıkaracaksınız bir de buna, tamim de çıkaracaksınız zaten.

ALİ RIZA TİRYAKİ- Türkiye’de kaç tane (A) sınıfı işçi sağlığı, iş güvenliği uzmanı var?

ALAEDDİN ARAS- Tam sayısını söyleyeyim: 656 kişi (A) grubu belgesi, 383 kişi (B) grubu belgesi, 1 108 kişi de (C) grubu belgesine sahip. Bu 656 kişinin de yüzde 50 küsuru da maden mühendisi arkadaşlarımızdır. Bakanlık, Maden Mühendisleri Odasıyla bir protokol imzalamış. Protokol diyor ki, *“Siz iş güvenliği eğitiminizi yapabilirsiniz.”* Bakan imzalı, ben imzalamamışım, Bakan imzalamış, Oda Başkanı imzalamış, ÇASGEM’in Başkanı imzalamış. Bu son geçici maddeyle diyor ki, *“Ben onların hiçbirini de kabul etmiyorum, Bakanı da tanımıyorum.”*

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI- Alaeddin Beye teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

Av. NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ (TMMOB Avukatı)-

Hepinize iyi akşamlar.

Aslında daha önce iptal edilen yönetmelik 2004 yılında yayımlanmıştı, 6 yıldır tartışılan bir konu. Yasa da 2003 yılında kabul edilmişti, ILO Sözleşmesi Mecliste kabul edildi ve Avrupa Birliği İlerleme Raporunda iş kazalarını önlemek, standartları yükseltmek için Avrupa Birliğinden alınan fon da vardı, 50 bin Euro'luk bir fon, mevzuatta kullanılacaktı, Avrupa Birliği direktifi bir çırpıda ifade bulacaktı, süreç böyle başladı ve 6 yıldır devam ediyor. Bu hem sosyal tarafların enerjisini aldı, bir sürü yanlış, doğru, gereksiz tartışmaların içinde tabiri caizse hükümetin aslında sivil toplum örgütlerinin gazını boşalttığı bir alan.

Bakanlıkta çok sayıda toplantılar yapıldı, bir sürü enerji heba edildi. Mahmut Beyin hazırlamış olduğu yasa tasarısını aratan bir yönetmelikle karşı karşıyayız. Keşke Mahmut Beyin taslağı yayınlansaydı. Mahmut Bey o zaman “*Ben değiştirmem bu taslağı, böyle olacak*” demişti, ama çok farklı bir yönetmelik ortaya çıktı.

Burada kamusal boyutu bir yana, yani çalışanların yaşam hakkıyla çok ilintiliyse işçi sağlığı ve iş güvenliği, kamusal boyutunu bir tarafa bıraktığımızda, mühendisleri neresi ilgilendiriyor? İlk başta tanımında bir sorun var mühendisler açısından. “*İş güvenliği uzmanı*” kavramı altında hem mühendisler, hem teknik elemanlar, yani 4 yıllık lisans kimya, fizik mezunları, teknik öğretmenler, hem meslek yüksekokulları birleştirildi, bunlar aynı hak, yetki ve sorumluluğa sahip oldu. Oysa mühendislik işin doğası gereği, iş güvenliği mühendisliği; eğer bu güvenlik bir sanayi tesisinde, ağır sanayi olsun, başka alanlar olsun, bu tesiste yapılan planlama, projelendirme bir mühendislik projesi ise, bunun güvenliğinin tesisi de yine mühendis tarafından yapılacaktır. Yani, işin doğası gereği bir mühendislik faaliyeti iken, bu mühendislere yardımcı olacak teknik elamanlar, -yani bunlar teknik eleman deyince, yardımcı eleman deyince, lisans eğitimi almış, fizik ve kimyagerler çok alınıyorlar, onları ben dışında tutuyorum, lisans eğitimi almış olanları- bunların liyakat durumu alt üst edilerek bir şekilde bir şekilde aynı potada eritiliyor. Bu baştan hem bilimsel ölçütlere, hem mesleki faaliyete, her şeye, dünya örneklerine aykırı bir durum oluşturdu.

Bu yönetmelikte mühendis tanımı yok, bu yönetmelikte iş güvenliği uzmanı tanımı var. İş güvenliği uzmanı tanımı da “*Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilen mühendis veya teknik eleman*” deyip geçti. Bunun dışında iş güvenliği mühendisi olup olmayacak mühendislik dalları var mıdır, belirsiz. Mimarlar niçin bunun içinde değildir, bu da belirsiz. Çünkü, şantiye şefliği yapacak olan mimar, yapı denetim uzmanı, bunlar inşaat alanında görev alabilir. Bunların burada olmamasının gerekçesi yok.

İkincisi, teknik eleman tanımı var. Bir öncekinde hem mühendis, hem uzman, hem de teknik eleman tanımı vardı. Teknik eleman tanımı ayrı yapılmış, ama mühendis, mimar bu işin içinde de yok. Bu anlaşılabilir bir durum değil, mühendisler açısından en kritik nokta kanımca bu.

Bu yönetmelik, hukuka karşı hile yönteminin çok bariz bir örneği olarak önümüze geldi. Çünkü, 81 ve 82. maddeye dayanılarak çıkarılan, işyeri hekimleri ve iş güvenliği mühendisleri için çıkarılan yönetmelik, iptal edilen yönetmelikteki mahkeme kararının iptal gerekçeleri, İş Yasasındaki değişiklikle ortadan kaldırıldı. Yargı, kararlarında, “*Uzmanlık tanımı yasada yok*” dedi, o uzman burada 81. maddeye monte edildi, işyeri hekimleri ve iş güvenliğinden sorumlu mühendis aynı maddede düzenlendi ve istihdam paketi içerisinde de ÇASGEM eğitim hakkını ve yetkisini alarak Danıştayın iptal gerekçeleri ortadan kaldırıldı. Bu nedenle, bu hukuka aykırı olarak düzenlenmiş bir yönetmelik, yasaya uygun olabilir. Çünkü, yasa hukuka aykırı olarak değiştirildi, yargı kararını işlevsiz bırakmak için değiştirildi. Bu çok açık bir ihlal ve

maalesef Hükümetin de çok sık başvurduğu bir yöntem haline geldi. Tüzük zaten ortadan kalktı, Tüzüğü de çıkardılar 78. maddeden ve yönetmelik de iptal edilince, yasayı değiştirmek daha kolay bir haline geldi Türkiye'de. Bu nedenle, sizin lisans eğitimiyle almış olduğunuz, Mühendislik ve Mimarlık Yasasıyla almış olduğunuz unvanlar, yetki, hak, sorumluluk birden İş Yasasıyla ortadan kalktı ve İş Yasasıyla mühendislik ve mimarlık unvanının ve eğitiminin hiç alakası yok ve bu İş Yasasıyla bu haklar birden ortadan kaldırılmış gibi önümüze getirildi.

İkincisi, mühendisler açısından istihdama ilişkin sorunlar var. Başbakanlıkta olan bir de İş Sağlığı ve Güvenliği Yasa Tasarısı vardı, bu tüm çalışma alanlarını kapsayan bir yasa tasarısıydı; burada 50 ile sınırlıyordu, 50'nin altındaki işyerleri bu yönetmelik kapsamında değil. Oysa iş kazalarının yaşandığı yerler de 50'nin altındaki işyerleri. Bu ayrı bir sorun olmakla birlikte, buradaki istihdam durumunda mühendisler kiralık işçi konumuna düşecekler. Burada ortak sağlık ve güvenlik biriminin kurucusu mühendis olmayabilir, teknik elemanlar da, meslek yüksekokulu mezunu da olabilir, çünkü burada "İş güvenliği uzmanı" diyor. İş güvenliği uzmanı, yani mühendis, ortak sağlık ve güvenlik birimi kurmada meslek yüksekokulu mezunu kadar hak sahibi bir konuma geldi.

Ortak sağlık ve güvenlik birimi, aslında organize sanayi bölgeleri, küçük işletmeler için düşünülen, tartışılan, üzerinde uzlaşılan bir birimdir, Bakanlıktaki sosyal tarafların tartışmalarında. Burada işverenlerin ortak olarak bir sanayi bölgesinde kurdukları

bir sağlık ve güvenlik biriminden oradaki tüm küçük işyerleri, maliyeti azaltmak adına herkes yararlanacak idi. Bu ortak sağlık ve güvenlik birimi, Şimdi onların dışında, küçük işletmelerin dışında, büyük işletmelerin alacağı, az tehlikeli işlerde 1 000'e kadar, tehlikeli işlerde 750'ye kadar, çok tehlikeli işlerde ise 500'e kadar herkes bu ortak sağlık ve güvenlik biriminden hizmet satın alabiliyor ve siz o ortak sağlık ve güvenlik birimini kuran işverenin işçisisiniz, bu konuma gelindi ve işletmeler de fabrikada yapacakları sözleşmelerle iş güvenliği uzmanını o işyerine göndererek bu hizmeti verecek taşeron, yani iki işverene bağlı ödünç, kiralık işçi konumuna düşürüldü.

Buradaki açmaz Şurada: Hem cret konusunda problem çıkacak, hem de kime karşı sorumlu konusunda sorun çıkacak. Asıl işverene karşı mı, işverenin sözleşme yaptđı kişiye karşı mı sorumlu olacak? Burada iş güvenliği uzmanının hak ve yetkileri sayılırken, bir sürü sorumluluk yüklenmiş, yetki yok. Bu arada hatırlatma babında yetki, mesleki bağımsızlık... Bu mesleki bağımsızlığın nasıl olacağı, koşullarının ne olduğu da belirsiz.

İstihdama ilişkin sorunlar aynen yapı denetimde yaşanan sorunlar gibi gündeme gelecek. Bugün yapı denetim uzmanı olan ve yüzde 25'ini Bayındırlık Bakanlığı nasıl tasfiye ettiyse, bu alanda da tasfiye alanı bekliyor. Orada 2 yıllık mezunlar nasıl bugün yapı denetim komisyonlarının başında müdür olarak görev yapıyorlarsa, sonuçta maliyet unsurunu göze alacak işverenler, işyeri güvenlik birimlerinde 2 yıllık meslek yüksekokulu mezunlarını tercih edeceklerdir. Çünkü, zaten başından beri TİSK

olsun, TOBB olsun, bir maliyet unsuru olarak görüyorlar. İş güvenliği mühendisliği hizmetini ve işyeri hekimliğini bir maliyet unsuru olarak gören ve işçi sağlığı ve iş güvenliği bilincinden ve yararından yoksun olan işverenler de maliyeti en az olanı seçeceklerdir.

Birçok şey var, ama ben burada kapatayım Sayın Başkan. Soru-cevap bölümünde karşılıklı olursa, daha verimli olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkürler.

Buyurun Arif Bey.

Dr. ARIF MÜEZZİNOĞLU (TTB-İşyeri Hekimi)-

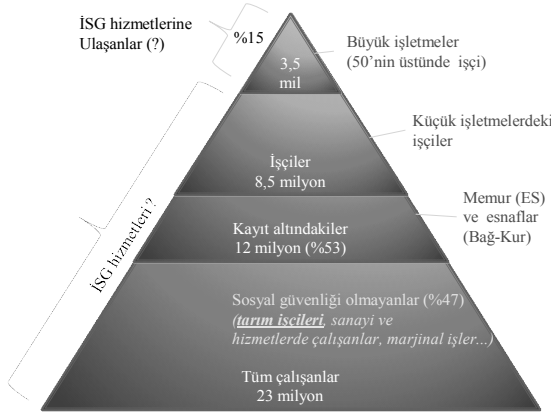
Türkiye’de Temel İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Hizmetleri

Sevgili Müjdat Hocam, sayın konuşmacılar ve değerli konuklar, Türk Tabipleri Birliği adına bu yönetmelikle ilgili düşüncelerimizi kısaca özetleyeceğim ve ardından ikinci turda, soru-cevap bölümünde daha ayrıntılı, çözüme yönelik konuşmak üzere kısa sunumuma geçiyorum.

15 Ağustosta bu yönetmelik çıktıktan bir hafta kadar sonra, Tabipler Birliğinde bir toplantı yapmıştık, bunun ilk değerlendirmesini yapmak amacıyla. Bir arkadaşımız şunu sordu: “Bu yönetmelikte beklemediğiniz, sizi şaşırtan bir nokta var mı?” Genel olarak çok fazla şaşırtan bir nokta yok, eski taslaklarla karşılaştırıldığında önemli değişiklikler olmasına karşın. Sadece

bir arkadaşımız, yılda 10 işçiye 30 dakika ayrılması olayının muhtemelen bir hata sonucu olduğunu sandığını söyledi. Ama, sonradan onun hata olmadığını öğrendik, çünkü o bütün geçmiş taslaklarda hep işçi başına yılda 30 dakika ya da ona yakın saatler ya da iş güvenliği uzmanına daha yakın süreler idi. Ancak, 15 Ağustos yönetmeliğinin en önemli, en çarpıcı değişikliklerinden birisinin, 10 işçiye 30 dakika meselesi olduğunu sanıyorum.

Türkiye’de çalışanların ne kadarı temel iş sağlığı hizmetlerine ulaşıyor?

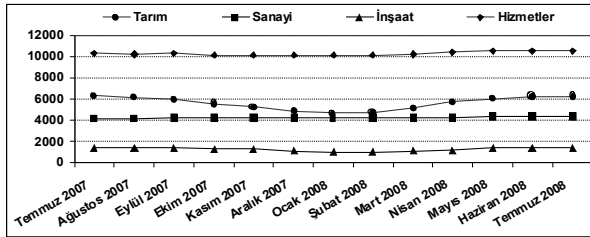

Genel olarak Türkiye’de çalışanların ne kadarı temel işçi sağlığı hizmetlerine ulaşıyor? Konuşmacılar ayrıntılarıyla ifade ettiler; tüm çalışanlar yaklaşık 23 milyon, bu çalışanların kayıt altındakileri 12 milyon kadar. Bu 12 milyonun yaklaşık 8,5 milyonu SSK’lı, eski SSK’lı artık. Bu 8,5 milyonun da 3,5 milyonu büyük işletmeler, yani 50’nin üstünde işçi çalıştıran işyerlerinden oluşmakta. Bizim bütün sağlık mevzuatımız, geçmişte de böyleydi, 2003 mevzuatı da böyleydi, bu da böyle, tamamı bu

50'nin üstü işçi çalıştıran işyerlerini kapsamakta. Yani, işyeri hekimleri, iş güvenliği uzmanları, İSİG Kurulu ve diğer İSİG mevzuatının koruyucu şemsiyesi, bu 3,5 milyon çalışana korumaya yönelik.

Bu 3,5 milyon çalışanın tamamı bu hizmeti alıyor mu; aslında almıyor. Şöyle bir veri var elimizde: Bu 3,5 milyon çalışanın olduğu işyeri sayısı, Türkiye'de yaklaşık 20 bin kadar. Toplam 2 milyon işyerinin 50'nin üstünde çalışanlar bölümü 20 bin kadar. Türkiye'de bu 20 bin işyerinde toplam 7 bin 300 civarında işyeri hekimi çalışmakta; 450'si tamgün işyeri hekimliği yapmakta. Bu işyerlerinin yaklaşık yarısında işyeri hekimi çalışmakta. Yani, toplam itibariyle bakıldığında, kanun ve yönetmeliklerle birlikte İSİG mevzuatının koruyuculuğunun geçerli olduğu bu yüzde 15'in de aslında bildiğimiz nedenlerle yaklaşık yarısında işyeri hekimi geçtiğimiz dönemde çalışmakta ve bunların da sayısı yaklaşık toplamda 7 bin 300.

İstihdam edilenlerin sektörel dağılımı, (Bin kişi)

Hizmet	Tarım	Sanayi	İnşaat
%47	%28	%19	%6

Başka bir kısıt da var: İşyeri hekimleri için değil, ama konuşmacıların belirttiği gibi, sanayi sektörü ve diğer sektörler arasında iş güvenliği uzmanlarının istihdamıyla ilgili önemli bir fark var. Yine bu İSİG hizmetlerinin koruyuculuğu, tüm çalışanların 1/5'ini kapsıyor, işgüvenliği uzmanlarının istihdam edilmesi anlamında.

Temel İSG hizmetleri açısından öncelikli gruplar

- Tarım işçileri
- Küçük işletmelerde çalışan işçiler
- Kayıt dışı işletmelerde çalışan işçiler (marjinal sektör)

Dolayısıyla temel İSİG hizmetleri açısından öncelikli konular neler, kimler olmalı? Tarım işçileri olmalı, küçük işletmelerde çalışan işçiler olmalı, kayıtdışı işletmelerde çalışan işçiler olmalı.

Amaçları ve yöntemleri belirlerken...

- Temel iş sağlığı hizmetlerini iş sağlığı alanındaki eşitsizlikleri giderici bir etkisinin olması açısından değerlendirmek gerekir;
 - Sağlıklı bir ortamda çalışma hakkı / sağlık hakkı temelinde kurulan,
 - Kapsayıcılığı arttıran,
 - Kolayca ulaşılabilen
 - Bütüncül yaklaşan,
 - Kesintisiz-sürekli hizmet sunan,
 - Önceliklere odaklı,
 - Koruyucu temelli
 - Sektörler arası işbirliğini güçlendiren,
 - Çalışanların katılımını sağlayan bir iş sağlığı hizmetini oluşturmak hedeflenmeli

Temel İSİG hizmetlerindeki amaçlarımız neler, bu yönetmeliğin neye hizmet ediyor olmasını ararız? Sağlıklı bir ortamda çalışma hakkı ve sağlık hakkına ulaşmayı kolaylaştırmasını ararız; kapsayıcılığı arttıran, daha geniş yığınları kapsayıcı olmasını ararız; İSİG hizmetlerine kolayca ulaşılabilen, bütüncül yaklaşabilen, kesintisiz ve sürekli bir İSİG hizmeti sunabilen, önceliklere odaklı, koruyucu temelli sektörler arası işbirliğini güçlendiren, çalışanların katılımını sağlayan bir İSİG hizmeti ararız, bu yönetmeliğin bu amaca ulaşıp ulaşmadığına bakarız.

- Kapsayıcılığı arttırmak için temel işçi sağlığı hizmetlerini nasıl örgütleyebiliriz?

- Küçük işletmelerde çalışanlar için
 - Yasal olarak işletme büyüklüğüne bakılmaksızın ISG hizmetlerinin sunulmasını yasal güvenceye kavuşturmak
 - Ortak işyeri sağlık birimleri (Osb, Osgb)
- Tarım işçileri için
 - Toplum tabanlı sağlık hizmeti sunan birimlere sorumluluk ve yetki vermek
- Kayıt dışı işletmelerde çalışan işçiler için
 - Yasal güvence

Dolayısıyla kapsayıcılığı arttırmak için hepimizin bildiği gibi, küçük işletmelerde çalışanlarla, tarım işçileri ve kayıtdışı çalışanları öncelikli olarak görmesini bekleriz.

Kapsam(Md:2)

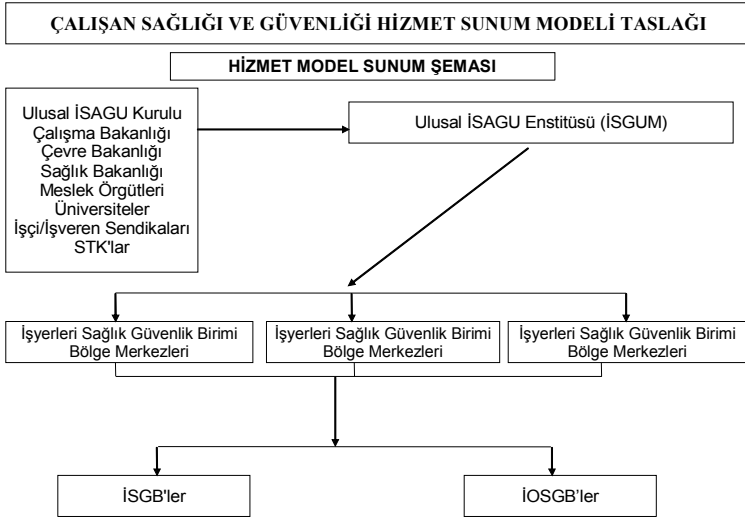
- İyh, 50 ve üstü
- İg uzm, 50 ve üstü
- ve sanayiden sayılan işler
- İsig kurulu.....

Ancak, bütün AB ülkelerinde bu 50 çalışan sınırı değişmek kaydıyla vardır. Bütün ülkelerde bu sınırın üstü için farklı bir İSİG örgütlenmesi, altı için ayrı İSİG örgütlenmesi önerilmekte. Genel olarak şirket içi, kurum içi bu İSİG hizmetlerinin olduğu, belli bir sınırın üstünde çalışanı olan işyerlerinde kurum içinde istihdam edilen işgüvenliği mühendisi, işyeri hekimi ve diğer çalışanlar önerilirken, belli bir sayının altında çalışanı olan işyerlerinde ortak sağlık ve güvenlik birimleri önerilmekte. Oysa ki bizim yeni yönetmeliğimiz ve bugünkü mevzuatımız, bu 50'nin üstündeki işyerleri için geçerli İSİG örgütlenmesi zorunluluğunu, bu yönetmelikle birlikte 500, 750 ve 1000 sınırına çekmiş durumda. Belli bir sınır tartışılabilir, bu 50 çok az işçi sayısını ifade ediyor denebilir ki, muhtemelen de öyledir, ama bunun 500, 750 ve 1000 sınırlarına çekilmesi ve bunun yukarısı için işyeri içinde bir örgütlenme önermesi, gerçekten kapsayıcılığı arttırmak anlamında son derece sıkıntılı bir durum diye düşünüyoruz.

İşverenlerin yükümlülükleri(Md:5)

İşig hizmetlerinin tamamını veya bir kısmını işyeri dışında kurulu OSGB'nden alarak da yerine getirebilirler.

OSGB'ler bu yönetmelikle gündeme girdi, yeni bir kavram değil aslında.

Türk Tabipleri Birliği 2000 yılından itibaren OSGB kavramını sürekli olarak işçi sağlığı ve işçi güvenliği modelinin bir ayağı olarak önermekte. Ulusal bir enstitüye bağlı olan, bölgesel merkezler ve ona bağlı işyerleri içinde işyeri sağlık ve güvenlik birimleri ve işyerleri dışında işyeri ortak sağlık ve güvenlik birimleri. Örneğin Ankara'da teknokentler var bildiğiniz gibi, oralarda 1-3'ten 150-200'e kadar çalışanı olan 100 kadar işyerinin olduğu, yaklaşık 3 bin 500 çalışanın olduğu bir teknokentte işverenlerin kendi oluşturdukları ve kendi çalışmalarını sağladıkları bir işyeri ortak sağlık ve güvenlik birimi var. Yine rneğin Ankara'da 12 tane şirketi olan büyük bir holdingin kendi bünyesindeki bir işyeri ortak sağlık ve güvenlik birimini oluşturduğu, kendi şirketlerine hizmet veren bir örgütlenme kurmuş. Yani işverenlerin kendi ürettikleri bir çözüm var, bunca zaman, bugüne kadar gelmiş. Oysa bu yeni yönetmelikteki işyeri ortak sağlık ve güvenlik birimleri, bunları reddeden durumunda, yani bunların varlığını aslında imkânsız kılan bir düzenleme.

İsgb, Osgb(Md:8-9)

- Genel Md.lük tarafından yetkilendirilmiş Osgb
- Kuruluş koşulları(kamu kurum ve kuruluşları ve şirketler)
- Bina ve donanım(3-4oda)
- 500-750-1000
- Osgb'nin yükümlülüğü üstlenmesi durumunda bina ve donanım şartı aranmaz(ilkyardım ve acil müdahale odası ve yeterli ilkyardımcı olması koşuluyla)
- Gereğinde diğer personel

Yaklaşık olarak 450 tamgün işyeri hekimi var. Bizim yaptığımız araştırmada, bunun yaklaşık yüzde 70-80'i aynı şirkette, aynı patrona bağlı, ama birden çok şirketin oluşturduğu, dolayısıyla işyeri ortak sağlık birimleri, yani 2003 yönetmeliğine dayanarak kurulan işyeri sağlık birimi değil, işyeri ortak sağlık birimi olarak kurulmuş, böyle onay almış yapılar. Dolayısıyla bu yeni yönetmelikteki işyeri ortak sağlık ve güvenlik birimi, bunları da aslında geçersiz kılıyor. Yeni İşyeri ortak sağlık güvenlik birimlerinin dışarda bir şirket olmasını, dolayısıyla ayrı bir şirket olarak bir hizmet satımı biçiminde bu hizmeti sağlanmasını istiyor. Dolayısıyla bu yönetmelik, aslında 2003'teki yönetmeliğe bağlı olarak üretilmiş olan işyeri ortak sağlık birimleri ya da işyeri ortak sağlık-güvenlik birimlerinin de artık geçersizliğini ifade ediyor.

Kuruluş koşullarını biliyorsunuz, tekrar etmeye gerek yok. Burada 2 noktayı vurgulamak istiyorum arkadaşlar: OSGB'nin

yükümlülüğü üstlenmesi durumunda bina ve donanım şartı aranmaz, ilkyardım ve acil müdahale odası ve yeterli ilkyardımcı olması koşuluyla diyor yönetmelik. Bu çok önemli bir nokta, yani aslında “Hiçbir şey gerekmez” diyor. Çünkü, ilkyardım için zaten herhangi bir araç, gerece ya da ilaca gerek yoktur. İlkyardım odası olmaz, ilkyardım bildiğiniz gibi olayın ve kazazedenin bulunduğu noktada yapılır. Dolayısıyla onun için ayrı bir binaya ve donanıma zaten gerek yok, kendi tanımı gereği. Eğer acil bir müdahale odası varsa, oradaki müdahaleyi ilkyardımcı yapamaz. Yani, bunun pratik karşılığı, 500, 750, 1000’e kadar çalışanı olan işyerleri, eğer bu hizmeti dışarıdan alırlar ise, işyerlerinde ilkyardım ve acil müdahale odasına da gerek yok, yani bu maddenin pratik olarak geçerliliği yok. İlkyardımcıları olması halinde böyle olmasını ifade ediyor mevzuat. Dolayısıyla o “gerekir” diyor, ama gerekliliği bu hayatın kendi akışı içerisinde geçersiz.

“Diğer personel” diye bir laf var. Geçmişte bir sağlık birimi için gerekli personelin sayımında, işyeri hekimi, işyeri hemşiresi diye devam ederdi. Ona da İstanbul’daki konuşmada bu işin sorumlusu Adnan Bey, “Başka meslek grupları çıkar, onların da önünü kesmeyelim gibisinden ben onu da kapattım ya da düşürdüm” diye bir açıklama yapmış. Oysa ki gerekli olanlar sayılır, kazanılmış meslekler yazılır ve sonrasında “ve diğer” denilir, yani diğer mesleklerin önünü kesmemeyi amaçladığını söylemek için, varolan noktadan geriye gitmeye gerek yok. Varolan nokta korunur ve diğerlerinin diye ifade ederek geliştirilir. Bunun yolu kuşkusuz ki varolanı geriletmek değil.

Bu bina donanımı, 3-4 oda sınırlamaları meselesini konuşmacılar ayrıntılarıyla ifade ettiler, yani buraların ulaşılabilir olması önemli bir problem. İstanbul'dan Ankara'ya 1 saatte ulaşıyor ya da bir işyerine kilometrelerce uzaktan çalışan geliyor. Yani, bu sınırlamaların tebliğle düzenlenmesi ihtimali var, Bakanlıktaki konuşmalarda öyle açıklamalar yaptılar. Olur mu, olamaz mı bilmiyorum, ama ben coğrafi sınırlamalarının sağlanmasının çok zor olduğunu düşünüyorum. Sonuç olarak OSGB'ler sınırsız bir alanda, yani en azından il bazında yetkili olacak gibi görünüyor.

Mesleki bağımsızlık(Md:27)

- İşgb ile Osgb personelinin mesleki bağımsızlığı korunur
- Bağımsız çalışma ilkesi uyarınca görevini yapmaktan alıkonulamaz
- İşveren ilgili bilgilere ulaşmasını sağlar

Mesleki bağımsızlık çok önemli, yeni bir kavram, yani önemli cümleler var.

İyh'nin yetkileri(Md:33)

- Alt maddelerden hiçbirisi yetki cümlesi içermemektedir
- Alıkonamaz, yürütür, bilgilendirir, tavsiye eder, tavsiyelerde bulunur, işbirliği yapar, araştırma yapar ve çalışanlarla görüşür

İşyeri hekiminin yetkileri yine önemli, ama mesela geçmiş dönemde bu yetkiler meselesinde "İşyeri hekimleri belli durumlarda çalışanın yer değişikliğini sağlar" diyordu. Burada tavsiyelerde bulunuyor. Hiçbiri yetki cümlesini olmayan, 6 cümlelerin son kelimeleri bunlar.

Çalışma Süreleri(Md:31)

- Az tehlikeli: ayda 12 saat + yılda 3 dk.
- Tehlikeli: ayda 24 saat + yılda 6 dk.
- Çok tehlikeli: ayda 36 saat + 9 dk.
- 500-750-1000

Bir tek vurgu yapmak istiyorum; Ayda 12 saat, yılda 3 dakika, bu çok önemli. OSGB'lerde, yani rakamlar çok ilginç, ama 990 çalışanı olan bir az tehlikeli işyerinde bir günde bir işyeri hekiminin ayırması gereken zaman 43 dakika arkadaşlar. Bu hesabı biraz sonra yapalım isterseniz; inanması zor, ama 43 dakika. Yani şu hesap: Ayda 12 saat, yılda 3 dakika, 990 çalışan, az tehlikeli işyeri, yılda 45 dakika değil günlük ayıracağı saat. Dolayısıyla oradan bir hesap yapıldığında, sayının ne kadar yüksek olduğunu anlıyoruz. Bunlar için ayrı ayrı zaman belirlemeleri yaptık, ona göre de bu ilk tamgün işyeri hekimi olması anlamındaki saatlere denk saatler önerdik yine, bunları da daha ayrıntılı yapabiliriz.

İyh'nin görevleri:(Md:32)

- 37 adet
- 1-) Az tehlikeli gurubunda her 1000 çalışana bir hekim 1000 çalışana kadar 8 dakika / ay / işçi
- 2-) Tehlikeli gurubunda her 750 çalışana bir hekim 750 çalışana kadar 15 dakika / ay / işçi
- 3-) Çok tehlikeli gurubunda her 500 çalışana bir hekim 500 çalışana kadar 30 dakika / ay / işçi

Bu 37 maddelik işyeri hekimlerinin görevleri listesinin ayrılan bu sürelerle yapılamayacağını herkes kabul ediyor. Bakanlıkta bu süre kısıtlamasının Sağlık Bakanlığı'nın dayatması sonucu kabul edildiğini söylüyor. Yaklaşık 7300 olan işyeri hekimi sayısını, 1500 civarına çekmeyi hedeflediklerini, bu süre belirlemelerinin bu çerçevede olduğunu ifade ediyor. Sağlıkta dönüşüm programının, işçi sağlığı alanına yansması olarak görmek gerekiyor herhalde. Ya da sağlıkta dönüşümün olumsuz sonuçlarından bir tanesi daha diye bakmak gerekiyor.

İşg.uzm.(Md:35)

- A:tüm
- B:tehlikeli, az tehlikeli
- C:az tehlikeli
- Az tehlikeli: ayda 12 saat + ayda 5 dk.
- Tehlikeli: ayda 24 saat + ayda 5 dk.
- Çok tehlikeli: ayda 36 saat + ayda 10 dk.
- 17 maddelik görev listesi
- Yetkileri, yükümlülükleri

İş güvenliği uzmanlarının az tehlikelisiyle işyeri hekiminin az tehlikelisini karşılaştırdığımda, bu ayda 5 dakika ile yılda 3 dakika, yaklaşık 1/20 fark ifade ediyor. Geçmişte ve taslakların hiçbirinde olmayan bir fark bu, ayrılan sürelerin yanlışlığının çarpıcı göstergesi olarak duruyor.

Eğitim(Md:40)

- Kuruluş kanunlarında verme yetkisi bulunan kuruluşlar
- Üniversiteler
- Müdürlükçe yetkilendirilen kamu kurum ve kuruluşlar, meslek örgütleri ve
- özel hukuk tüzel kişileri(ticaret yapan herkes, dernek, vakıf, sendika, bakkal, güzelleştirme derneği (dersaneler)

İstanbul'da panelde konuşan bakanlık yetkilisi Sayın Adnan Açar'ın ifadesi ile bu eğitimi "ticaret yapan herkes" verecektir, bakkal ve güzelleştirme dernekleri dahil, dersaneleri ben ekledim, muhtemelen vereceklerin başında olacaklardır. Çok sayıda başvuru olduğunu duyuyoruz. Lisansüstü, uzmanlık eğitiminin piyasaya açılması ve "ilkyardımlar sertifikası" gibi bir düzeyin hedeflenmesi açıkça liberal anlayışın uç örneklerinden birisi olarak tarihe geçecektir. Kötüleri içinden iyiler ayıklanacağını bekleyip, onların eğitimlerine giderek yetkin uzmanlar olacağız. Açıkçası gerçekçi olmayan bir yaklaşım.

- Eğitim Kurumunun gerekleri
- Eğitiminin nitelikleri

(Piyasaya açın, standardı yüksek tutun!)

“Piyasaya açın standardı yüksek tutun” sayın Bakanın ifadesi olduğu belirtildi.

- Bir holdingi oluşturan ve çalışan sayıları 2 ile 550 arasında değişen irili ufaklı işletmelerin, aynı kampüs içerisinde birarada bulunduğu bir gruba, 2 hekim ve 4 sağlık memuru, deneyimli bir iş güvenliği uzmanı, ve bir çevre mühendisinden oluşan bir ekiple sağlık, iş ve çevre güvenliği konularında hizmet veriyoruz. İşe giriş muayeneleri, dönemsel muayeneler ve planlı tetkikler, risk analizleri, eğitimler, İSG toplantılarına aktif katılım, acil müdahaleler, günlük poliklinik hizmetleri, işletme ve çevre gezileri, haberli-habersiz tatbikatlar, acil durum eylem planlamaları, aşı kampanyaları ilk aklıma gelen işler. TSE, KALDER vb yerli yabancı çok sayıda denetleyici grubun karşısında OHSAS, ISO, HACCP sınavları da cabası. 24 saat açık kalan ve eğitimli bir ekibin 3 vardiya nöbet tuttuğu, tam donanımlı bir ambulansın şöförü ile birlikte hazır tutulduğu bir sağlık merkezi. Kampüse gelen bir tanker sudan bir bidon solvente, dış hizmet alınan veya sürekli birlikte çalışılan taşeron ekiplere kadar aklınıza gelebilecek tüm girdi ve kişileri titizlikle kontrol eden ve eşlik eden bir ekip.
- **Şimdi yukarıda saymakla bitiremediğim onca işin tamamen ticari amaçla kurulmuş bir X firmasından satın alınabileceğine inanmak mümkün mü?**
- **Hazır kıta bir ilkyardımcı ve uzaklarda bir ofiste masa başında oturan girişimci bir iş güvenliği uzmanı ve elinde çantasıyla kapı kapı dolaşan bir hekim yeter mi dersiniz?**

Burada da çok değerli bir yazı var, İSiG forumlarından birinden olduğu gibi alınma, bir işyeri hekiminin son gelişmelere ilişkin yorumu, oldukça çarpıcı.

Osgb'lerdeki İyh'nin onayı

- Ortak sağlık ve güvenlik biriminin oluşturulduğu yer ile iş sağlığı ve güvenliği hizmeti vereceği işçilerin çalıştığı işyerlerine mesafesi,
- Ortak Sağlık ve Güvenlik biriminden hizmet alacak işyeri ve işyerlerinde çalışan işçilerin sayısı,
- Ortak sağlık ve güvenlik biriminde çalışan personelin mesleki unvanları, çalışma süreleri,
- Ortak sağlık ve güvenlik biriminin fiziki alt yapısı ve bulunan cihaz ve malzemeler,
- Ortak Sağlık ve Güvenlik Biriminde görev yapan işyeri hekimlerinin görev yapacağı işyerlerindeki çalışma koşullarını gösteren sözleşmeleri, istenilip sonucuna göre karar İyh'ne çalışma onayı verilecektir.

Çok genel bir soru

- Sorunların ne olduğu ve nasıl çözüleceği belli olmasına rağmen NEDEN zlemiyor?

Bizim İSG, OSGB'ler için yaklaşımımız ne olacak, onu da bir sonraki konuşma bölümünde geçeyim.

Çok genel bir soru, “Sorunların ne olduğu, nasıl çözüleceği belli olmasına rağmen neden çözülemiyor?” Söyleyeceğim bir tek şey var: Tuzla, son 2 yıldır gündemde, Çalışma Bakanlığı’nın önemli oranda ağırlıklı kadrolarıyla yoğunlaşmasına rağmen, herhangi bir sorunun çözümediği bir biçimde seyrediyor. Oradaki eylemlerde işçilerin bir sloganı vardı, onu hiç unutmuyorum: “4857 uygulansın” diyorlardı. Tanımlı, sınırlı bir alan, bütün Türkiye, hatta dünyanın gündeminde önlerde olan bir alan, ama Bakanlığın var olan mevzuatı orada işletip sorunları çözdüğüne ilişkin bir gelişme yaşanmadığı, bugünkü yine ölümlü bir iş kazası olduğu haberiyle açıkça görülüyor.

Dolayısıyla bir yasanın, tüzüğün, yönetmeliğin, mevzuatın hani ağırlığı vardır, ama biz her şeyden bağımsız, uygulanabilirliğine bakacağız önce. Bu denetlenebilir mi, varolan kurumlarla bu denetlenebilir mi ve dolayısıyla uygulanabilir mi? Bence bu mevzuatla da bazı olumlu noktalarına karşın bence mümkün değil. İkinci bölümde çözümlere ilişkin konuşuruz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Arif Müezzinoğlu’na teşekkür ediyoruz.

Bu kadar dar süre içerisinde değerli konuşmacıları dinledik. Yukarıda bir 15 dakikalık bir çay molası verelim, aradan sonra devam edeceğiz.

İKİNCİ OTURUM

OTURUM BAŞKANI- Değerli arkadaşlar; soru-cevap kısmına geçerken, görüş ve önerilerinizi belirtebilirsiniz. Sorularınızı kime yönlendirdiğinizi ve kendinizi tanıtarak bu şekilde gidersek, kayda alınıyor, Panelin deşifresi yapıldığı zaman, kim ne sormuş, nasıl cevaplanmış anlaşılır.

Buyurun Ali Rıza Bey.

ALİ RIZA ERGUN- Teşekkür ederim.

Öncelikle Bakanlığın art niyetli görmek çok doğru olmasa gerek. Çünkü, gerçekten burada meslek kuruluşu, kendi mesleğindeki insanları temsil eder, o onlara karşı sorumludur. Ama, Bakanlık hem mühendislere, hem tabiplere, hem çalışanlara, hem işverenlere karşı bir şeyler yapmaya çalışıyor. Bu yüzden, Bakanlığın bu yönetmeliği istememe gibi bir lüksü yok, bunu baştan söyleyeyim, çok açık bir şekilde bunu Bakanlık istiyor. Yani, "İptal ettirelim", kesinlikle istenmeyen bir şeydir; kimseyi de birbirine karşı kıskırtmak, Bakanlığın bünyesinde istenen bir durum değildir.

Bir başka sıkıntı da şu: Evet, bir yönetmelik çıkmıştır. Çıkan yönetmelik Danıştay tarafından iptal edildi. Daha sonra yeni bir yönetmelik çıkarıldı ve bu yönetmelikler yürürlükten kaldırıldı. Daha Danıştayın bir kararı yok. Sanki yeniden Danıştay bir karar vermiş ve bu yönetmelik iptal edilmiş gibi konuşmak da çok doğru değil. Her çıkan yasaya, mevzuata olduğu gibi, bu

mevzuata da yarın öbür gün isteyen personel yargıya başvuracak.

Bunun dışında, Arif Beyin söylediği konuya da, kendisi açıklık getirdi, Evet, çalışan sayısına göre ayrılan sürelerde işyeri hekimleri ve iş güvenleri uzmanları arasında bir farklılık var. Ama, bu Sağlık Bakanlığının da görüşü doğrultusunda şekillenmesi gereken bir şey idi. Çünkü, bu tür mevzuatı yaparken, Çalışma Bakanlığı tabii ki kendi faaliyet alanını düşünüyor, ama diğer kuruluşlara da konuyla ilgili karşılıklı görüşmeleri de değerlendiriyor, bunların neticesinde bu şekilde geçmiştir.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Süleyman Bey, buyurun.

SÜLEYMAN POLAT- Teşekkür ederim.

Sorum hem Bakanlık adına katılan arkadaşla ve TMMOB adına katılan arkadaşla olacak.

Sözlerinize başlamadan önce bir konuyu sanırsam her iki taraf da atladi. “Biz bu yönetmelik ve kanunları yaparken, Avrupa Birliği uyum yasalarına ve müktesebatına uymak için yapmak zorunda idik” diye söze başlamış olsalar idi, sanırsam çok daha kolay anlardım. Çünkü, bir büyüğümüzün söylediği gibi, Avrupa Birliği sürecini içimize sindire sindire yürüme zorundayız. Yine, onun daha büyüğünün üniversitenin açılışında söylediği gibi, bu işi biz yapmazsak, birileri gelip yaptıracağı için, biz bunları yapmak zorundayız.

Olaya bu açıdan baktığımızda, ben geçmiş dönemimizden 2 tane örnek vererek hem Bakanlık temsilcisi, hem TMMOB Yönetim Kurulu üyesi arkadaşımıza bir şey sormak istiyorum. Kurtuluş Savaşı dönemi, cepheye asker sevkiyatı yapılıyor; katarlar geç gidiyor. Mustafa Kemal'e şikâyet ediyorlar. Mustafa Kemal, kaldırıyor telefonu, Behiç Bey'e diyor ki, *"Behiç Bey, katarı hızlandırın."* Behiç Beyin bilim insanı olarak verdiği cevap şu: *"Paşam, ben o katarı daha hızlı götürürsem, o katar oraya gitmez. Katar en hızlı şekilde gidiyor, biz işimizi yapıyoruz."* Bir mühendis bu.

İkinci bir örnek vermek istiyorum: 50 yılları, hükümet değişiyor, ulaştırma bakanı geliyor, PTT müdürünü çağırıyor. Diyor ki, *"Sayın PTT Müdürüm, ben sizinle çalışmak istemiyorum."* PTT müdürü diyor ki, *"Sayın Bakan; ben yurtdışına bu iş için gönderilmiş, devletimin emek verdiği, parasız olarak okumuş, yurtdışında okumuş, kurslar görmüş ve PTT müdürü olmuş birisiyim, bir bilim insanıyım. Herhangi bir bakan, bir partiden bir bakan olabilir, ama bir PTT müdürü olamaz. Gitmek istiyorsanız, buyurun, siz gidin"* diyor.

Bu duruma baktığımızda, acaba Avrupa Birliği uyum yasalarına göre bu müktesebatlar hazırlanırken, hiç mi bizim bilim insanımız veya görüşümüz kalmadı mı? *"Bir dakika arkadaş, Avrupa Birliğinin Türkiye'ye biçmiş olduğu ucuz işgücü için insanlarımızı tehlikeye atmak zorunda mıyız, yönetmelik, kanun çıkartmak zorunda mıyız"* diyemiyor?

İkinci sorum Şu: Bu görüŐmeler yapılırken, Sayın TMMOB yöneticilerimiz, geçmiş dönemlerden ders alarak, Konuyu halledeceklerine inanıyorlar mı ki, bu tip sıkıŐmalarda kitlelerine dönüp “Bir dakika, biz bunları görüŐüyoruz, ama bakın, böyle bir Şey var” diye üyelerini uyarmıyorlar da, iş bitince demokratik kitle örgütünü harekete geçirmeye kalkıyorlar, görüŐmeler yapılırken değil de?

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Buyurun.

ALİ RIZA ERGÜN- Avrupa Birliği müktesebatına uyum, ülkemizin içinde bulunduğu verili koŐuldur. Bildiğimiz üzere, çıkan birçok yönetmelik, Avrupa Birliği direktiflerinin uyumlaŐtırılmasından oluşmuştur. Ama, bunların bizi ucuz iŐgücüne çevireceğini söylemek ne kadar doğrudur, ben bunu aslında anlamıŐ değilim.

SÜLEYMAN POLAT- Aıklayayım: Yapmış olduğunuz yönetmelikle iş güvenliği işini özel sektöre sevk ediyorsunuz. Buradaki denetim mekanizmasını ortadan kaldırıyorsunuz, kurs verecekleri vakıflara kadar indirerek özel sektörün, yurtdışından gelecek yatırımcı da dahil olmak üzere, kurs vermesini sağlayarak ülke içerisindeki devletin denetimini kaldırıyorsunuz. Böylelikle devletin sosyal alanda yok olmasını saĐlamıŐ oluyorsunuz. Zaten Avrupa Birliği müktesebatı da bunu istiyor, “GloballeŐin, devlet olarak iyice kln, her Şeyi zel sektöre sevk edin.” çıkartmıŐ olduğunuz da buna hizmet ediyor. Yani, kanunla kurulmuş TMMOB’ye veya diğer kurumlara değil, özel sektöre veriyorsunuz

bu hakları. Yani, devleti tamamen bu konunun dışına çıkarıyorsunuz, devletin kanunla kurulmuş kurumlarını da çıkarıyorsunuz.

ALİ RIZA ERGÜN- O zaman müteşebbisiği tamamen yok etmek gerekiyor ki, ülke...

SÜLEYMAN POLAT- Hayır, dediğiniz konularda devletin denetimini sağlamak gerekiyor. Bunu da kaldırırsanız, tam onların istediğini yapmış oluruz.

ALİ RIZA ERGÜN- Devletin denetimi nasıl kaldırdığını ben çözemedim.

SÜLEYMAN POLAT- TMMOB vasıtasıyla yapacak mesela, çünkü kanunla kurulmuş bir kurumdur.

ALİ RIZA ERGÜN- TMMOB'nin yapmasını mı...

SÜLEYMAN POLAT- Hayır, yapması öngörülüyor ki zaten.

ALİ RIZA ERGÜN- TMMOB'nin yapamayacağına dair madde yok.

SÜLEYMAN POLAT- Yapacağına dair de bir şey yok.

ALİ RIZA ERGÜN- Yapabileceği gayet açık. TMMOB temsilcisine sorun, yapabiliyor mu, yapamıyor mu? Yaptıktan sonra denetleme erki yine devletin elindedir, eğitimi de devletin elindedir, verilen belgeler zaten devletin elindedir ve kaçırdığınız bir şey var: Sınav da devlet eliyle yapılacak. Yani, birine "Gel

bakalım, sen para ver, ben de sana bu belgeyi veriyorum” demeyecek kimse.

SÜLEYMAN POLAT- Buna inanıyor musunuz?

ALİ RIZA ERGÜN- O zaman siz kanunlara inanmıyorsunuz.

OTURUM BAŞKANI- Buyurun.

ALAEDDİN ARAS- Sayın Polat, TMMOB'nin genel kurul kararlarını okumamışsınız, AB ile ilgili söylemleri var.

İkincisi, TMMOB en az 10 tane basın açıklaması yapmıştır, bunları da okumadınız herhalde. Biz en az 10 defa Bakanlığa görüş bildirdikten sonra da kendi çalışma grubumuzla ilgili kendi tabanımıza yönelik bilgiler verdik, odalarımızı bilgilendirdik. TMMOB, üyelerini bilgilendirmez, öyle bir formatı yok; oda merkezlerimizi bilgilendiriyoruz, oda merkezlerimiz şubeleri, şubeler de temsilcilikleri, temsilcilikler de üyeleri bilgilendirir. Mutabakata vardık mı?

SÜLEYMAN POLAT- Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Buyurun.

HALİL KUTLU (Kimya Mühendisi, İş Güvenliği (A) Sınıfı Uzmanı)- Aşağı yukarı uçak mühendisliği haricinde, 150 yerde eğitim verdim. Bakanlıkta 3 yıllık bir müfettiş arkadaş, benim yüzde 10'uma dahi gelemez. Kaldı ki bu 5 yıl uzmanlık yapanlara eğiticiler, eğitim belgesi veriyor. Ben 150 yerde, çeşitli

sektörlerde öyle bir eğitim deneyimim olmasına rağmen, 3 yılı getirerek beni elimine ediyor.

Evet, burada Bakanlık art niyetli değil, ama yönetmelik art niyetli arkadaşlar. O kadar art niyetli ki, bilime aykırı, yasaya aykırı, mantığa aykırı. Yasayı kaldırılıyorsunuz. Arkadaşım dedi, “Sosyal devleti kaldırılıyorsunuz.” İki ayak oluştu, Alaeddin bey de bahsetti, bunu çok önceden de biz gördük; İşveren-işveren ayağı oluşturuldu. Neydi amaç? Küçük işletmeler bu hizmetten faydalansın, bunlara yardım edelim derken, büyük balık geldi, küçük balıkları yuttu. Yönetmeliğin adını böyle koysaydınız, daha iyi olurdu, dürüst davranılmış olurdu.

Ortak sağlık işyerleri; bu yönetmelik çıkmadan önce kulağımıza çok kötü şeyler geliyordu. Niye OSB'lerle devasa firmaların sözleşmesi var, 50'den yukarı olan yerlerin; paylaşımı var. Ben bunu duydum ve bunun doğruluğuna inanmak istemiyorum. Bu korkunç bir şey, bu yönetmeliği Bakanlığımız mı hazırladı? Soru soruyorum. İnanmıyorum Bakanlığın bu yönetmeliği hazırladığına. “Gideceği liman belli değil” diye çok güzel bir söz var, ama bu yönetmeliğin gideceği liman belli arkadaşlar, o kadar belli ki, devasa firmaya doğru gidiyor.

Bu İSG'nin 5 ayağı vardır arkadaşlar. Ben 37 yıl bilfiil, 17 yılını Almanlarla çalıştım, her dalda mühendislik yaptım; işletme, proses, proje, montaj, kontrol. Bakanlığımızın da hatta bu LPG'lerle, iş kazasıyla ilgili 8-10 Mayıs'ta Bursa'daki Sempozyumda, iki makina mühendisinin bir iş kazasında yaptığı

hatayı da anlattım. Bakanlık rica etti, “İsim verme” diye, isim vermedim, ama bilimsel bir olaydı, onu da gündeme getirdim.

Burada gelmek istediğim konu şu: Bilim, dünyanın her tarafında aynıdır, bilimin yolu tektir. Biz burada bilim yolunu kapatmışız bu yönetmelikle.

Sorum şu: Birçok aksaklık da var. 2006'nın Mayıs ayına kadar Bakanlık İSG (A) sınıfı uzmanlık belgesi verdi, 2006 yılı Ağustos ayında Danıştay iptal etti. 3 yılı nasıl koyabiliyorsunuz yönetmeliğe bu durumu hiç mi düşünmediniz? Kaldı ki iptal edilen yönetmeliğin 15. maddesi de zaten “*Sözleşme yapılamaz*” diye iptal edilmiş, geçersiz sayılmış. Burada İSG hizmetleri ile ilgili iş sağlığı, ortak sağlık birimlerinde devasa firmalara olanaklar sunuluyor, benim gördüğüm bu, yönetmelik bunu gösteriyor, uygulandığında da göreceğiz: Ortak sağlık ve güvenlik birimleri ana pastası, devasa firmalara verilirken, Bakanlığımızın müfettiş ve bazı elemanlarına da öğretmenlik, eğitim, eğitimcilerin eğitimi yapmak şeklinde bir bal sürülüyor ağızlarına. Bunun için de engeller koyuyorsunuz, bu bariz bir şekilde gözüküyor. Yani, bunları nasıl düzelteceksiniz, ben onu soruyorum.

MAHMUT ÇANDIR - Arkadaşlar söz alıp konuşurken Bakanlıktan gelen arkadaşımı hedef alarak konuştular. Belki de arkadaşım o komisyonun içerisinde görevli bile değil

OTURUM BAŞKANI- Mahmut Bey, hassasiyetinizi anlıyorum. Bakanlık temsilcimiz burada, kendisini yetkili olarak burada bulunuyor, gereken cevabı kendisi verebilir.

Huriye Hanım, buyurun.

HURİYE KUMRAL (Kimya Yüksek Mühendisi)- Ben deminki sözü tamamlamak açısından söz aldım; denetim eksikliği. Mesela bu birimlerle ilgili birtakım özellikler sayılmış, ama bu birimlerin nasıl denetleneceği konusunda hiçbir bilgimiz yok, yani çok önemli bir ayak eksik. Birimleri kuruyoruz, işyeri sağlık ve güvenlik birimlerini, ne yapacağız, nasıl denetlenecek, bunlar gerçekten fonksiyonel çalışacak mı, çalışmayacak mı, yani burada denetim ayağı eksik, ona bir örnek vermek istedim.

İkincisi, de bu risk grupları. Bir risk tebliği çıkarılmıyordu önce, ondan sonra risk grupları, yani şu andaki mevzuatla kendi arasında da çelişki var gibi geliyor. Bunların düzenlenmesi için şu anda mesela iş güvenlik kurulları da, ben başımdan geçen bir örneği anlatayım: 50 tane mühendisin olduğu yerde iş güvenliği kuramadım. Bakanlığa müracaat ettim, “Mevzuata uygun kurun” dediler. “Kurulamıyor efendim, çalışanların tümü mühendis, ne yapacaksınız; ustabaşı yok, o yok, bu yok” dedim. Çünkü, bunun da yenilenmesi gerekiyor.

Bakanlık mensubu değerli arkadaşımızdan rica ediyorum, hangi tebliğler gündemde olacak yakın zamanda, bu konuda bilgi verebilir mi?

ALİ RIZA ERGÜN- Yani, mevzuatı sadece bugün için çıkarılmış düşünürseniz, yani “Biz çıkardık mevzuatı, bugün hemen bir şeyler yapalım” diye düşünmeyin, bu mevzuat iptal edilmesini çok istiyorsunuz belki, ama iptal edilmediği süreç devam edecek ve (A) sınıfı sertifikayla 3 sene çalışmış insanlar

olacak, bunlar da eğitim verecek. Bunu bir anda, yani “Şu anda ben eğitim veremiyorum.” Ben de eğitim veremiyorum, ben “Niye ben eğitim veremiyorum?” diyecek miyim? Çok basit bir mantık, yani şu anki zamanı düşünmeyin; mevzuat, kanun sadece bugün için çıkmıyor. Kanun, mevzuat, ileriki yıllar için de çıkıyor ve bugün uygulamanın getireceği şeyleri size gösteriyor...

HALİL KUTLU- Niye eğitimi koymadınız da yılı koydunuz? Niye eğitim vermeyi ölçü almıyorsunuz da, eğitim verecek kişiyi tarif ediyorsunuz. Hiç eğitim vermeyen kişiler, şimdi eğitim verecek Bakanlıkta. Bunu bana anlatır mısınız?

ALİ RIZA ERGÜN- Eğitim vermeyen kimseye bir eğitimi verildi de onumu konuşuyoruz.

HALİL KUTLU- Ortada her şey, net ortada.

ALİ RIZA ERGÜN- Sizce öyle, öyle olmadığını ben dile getireyim de...

Hanımfendi sormuştu, denetim ayağı eksikliğiyle ilgili. Gerekli alt mevzuatı soruyorsunuz, tebliğ ve benzerleri. Yönetmelikte açıklanması gereken tüm konular, bir geri bildirim de alınıyor sürekli, sizin şu anda yaptığınız üzere gerek yazılı olarak geliyor Bakanlığa, gerek birebir geliyor, kısa zamanda hazırlanacak. Şu anda söylediğiniz mesela bu tehlike gruplarıyla ilgili çalışma devam ediyor. Söylediğimiz komisyon vasıtasıyla, yani komisyonun yapacağı çalışmayı yönetmelik çıkmadan bizim yaptığımız zaten olası değil. Yönetmelik çıktı, komisyon kuruldu, doğru hatırlıyorsam üçüncü toplantısını yaptı, dördüncü toplantı

için de gün belirlendi ve şu an bu toplantı için alt çalışmalar yapılıyor. Ben de komisyonun üyesi olduğum için çok rahat söyleyebilirim.

Onun dışında, mevzuatla ilgili, bildiğiniz üzere anlaşılmayan bir konu varsa, anlaşılmakta bir eksiklik varsa, o alt mevzuatla düzenlenecek, bu da çok kısa bir süre içinde çıkacaktır. Yani, söylediğiniz bu tehlike grupları da ne yazık ki yönetmelikten sonra çıkması gerekiyor.

GÜRBÜZ YILMAZ (Makina Mühendisi)- Bence yönetmeliğe fazla anlam yüklüyoruz, yani sosyal devlet politikalarını bu yönetmeliğe indirirsek bu yanlış olur, bu ayrı politikaların uygulamaları, sosyal devlet politikaları. Burada bence TMMOB'nin yapması gereken, bu yönetmelikteki en önemli sorun, hukukçu arkadaşın söylediği, mühendislerle teknik elemanların aynı unvan altında bu yönetmeliğin dayatması. TMMOB'nin amacı üyelerinin çıkarlarını korumaksa budur, bunun mücadelesini üyelerle birlikte vermesi gerekir.

İkincisi, ortak sağlık ve güvenlik birimleri uzun yıllardır tartışılıyor, Tabipler Birliğinden arkadaşımız da söyledi, güzel örnekleri de var uygulamada. Bu 50'den az işyerleri için düşünülmüş, projelendirilmiş bir şeydi. Yönetmelik bunu bütün işyerlerine uygulamaya kalktı. Bu da yanlış bir şeydir, bu da TMMOB ve Tabipler Birliğinin mücadele edilmesi gereken alanlardır.

Onun dışında, eğitimlerin ve ortak sağlık güvenlik hizmetlerinin verilmesiyle ilgili sorunlar tabii ki olacaktır. Diğer

alanlarda olduğu gibi, bu alanda da olacaktır. Burada TMMOB'ye de, Türk Tabipler Birliđine de, tabii ki Bakanlığa da görev dűşüyor. Bunların iyi bir şekilde denetlenmesi ve hizmetin amacına uygun kaliteli bir şekilde verilmesinin sağlanması gerekir. Bakanlığın denetim hizmetleri yetersiz, bunu hepimiz biliyoruz. İş kazalarının bu kadar çok olmasının bir nedeni de budur. Bakanlığı eleştireceksek, böyle eleştirelim, çünkü Bakanlıktaki müfettişler, ÇASGEM de verilen eğitimlerde görev aldılar, bu durum müfettişlerin yapması gereken asıl denetim hizmetlerini aksatıyor, asıl yapması gereken görevleri yapmıyor. Burada kişilere yönelik değil eleştirim, Bakanlığın politikalarına yönelik eleştirilerim.

Denetimlerin hem nicel, hem de nitel olarak eksikliği var, çünkü denetim raporlarını görüyorsunuz. O nedenle, bu konulara yoğunlaşırsak, bence yönetmelikte birçok sorun var tartışılması gereken, ama hedeflerimizi iyi belirlersek, iş kazaları, meslek hastalıklarının önlenmesine hizmet etmiş oluruz hepimiz. TMMOB'nin bu konuda ne yapacağını merak ediyorum, özellikle mühendis ve teknik eleman unvanının aynı yönetmelikte olmasıyla ilgili ne tür çalışmalar yapmayı düşünüyor?

OTURUM BAŞKANI- Teşekkür ederim.

Buyurun.

Av. NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ- Aslında bu çok uzun süredir tartışılmış, bir sonuca bağlanması gereken bir noktada iken, Bakanlık bu yönetmeliği sosyal tarafların haberi olmaksızın gündeme getirip yayınladı, bir görüş alıp hemen çok acele

davrandı. Çünkü, Başbakanlıktaki olan yasa tasarısı daha ileri düzeyde bir tasarıydı. Onun için TMMOB bunu sosyal taraflarla tartışma fırsatını bile bulamadı. 3 yıldan bu tarafa her taslakta, her yönetmelik taslağına ilişkin görüş verdi, bunu sitesinde yayımlandı ve buna ilişkin çalışma komisyonu da var TMMOB'nin.

Uzmanlık kavramına ilişkin bu yönetmeliğe karşı TMMOB dava açacak. Özel sektör, dernek, vakıf, şirket eğitim verecek, mühendisleri eğitecek ve üzerine teknik elemanları da, tekniker ve teknisyeni de eğitecek, sınavdan sonra bunlara uzmanlık unvanı verilecek. Zaten bunu akademik bir niteliğı yok. Bu eğitim verenlerin de, kurumların da ve bu unvanı dağıtma gibi, ÇASGEM olsun, diğer eğitici, yetkilendirici kuruluşlar da bu yetkiye sahip değil. Bu yetkiye sahip olan, yalnızca üniversiteler, uzmanlık kavramını yalnızca onlar verebilirler, çünkü akademik bir eğitim sonucu alınan bir unvandır uzmanlık. Burada bilimsel bir hata var, onu umarım düzeltirler.

Burada yönetmelik iptali biraz zorlanacak, onun için aslında mühendislerin ilgili tarafların da ses vermesi gerekiyor. Çünkü, Bakanlık işi sağlam alıp önce yasayı değiştirdi, sonra üzerine yönetmeliğı çıkardı. ÇASGEM yetki aldı, sonra bu yetkiyi kendisi dağıtacak. Yani, burada Bakanlık, çalışma hayatındaki iş güvenliğı ve iş sağlığını düzenlerken tamamen kendi çalışanlarına ve kurumlarına imkan sağladı.

Almanya örneğinde, herkes eğitim verebilir, ama iş güvenliğı mühendisi odasının ders programı var, şunları şunları alması zorunlu. Bakıyor onların transkriptlerine, hangisi eksikse,

onu tamamlattırıyor, odanın kendisi sertifikayı veriyor. Burada Avrupa Birliğine uyumsa, bu da uydurulamadı ve bilimsel hatalar yapıldı. Bu işin içinden Bakanlık da, mühendisler de, teknik elemanlar da, hekimler de nasıl çıkacak, nasıl oluşacak, hakikaten zor bir süreç bekliyor bizi, çok belirsiz noktalar var yönetmelikte.

ALAEDDİN ARAS- Ben konuşmamın başında söyledim, TMMOB adına İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi üyesiyim. Bakan, tüm ısrarlarımıza rağmen dedi ki, *“İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyinin kabul edeceği, onaylayacağı bir İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu çıkaracağım. Bütün birimler görüş bildirsin, biz bu kanunu çıkaralım.”* Kanun için görüş istendiğinde, biz görüş bildirdikten sonra, İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi toplantısına gittik. Sayın Genel Müdür dedi ki, *“İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Taslağı Başbakanlığa gönderildi.”* Nasıl gönderildi, hangi şekilde gönderildi? Web sayfasında da yok, nasıl gönderdiğini de bilmiyoruz. “Sayın Genel Müdür, yani bu konseye de, size de ayıp değil mi? Bu konseye bugün gönderdiğiniz metni bile gelip sunabilirdiniz. ‘Biz bunu gönderdik, zaten daha geri gelmez ya, buyurun, biz bu metni gönderdik.’” Bunu bile yapmadı. Onun için, belki arkadaşımız üzerine alındı da, şahıs olarak sizi tenzih ediyorum, öyle bir niyetim yok. Bu art niyet arkadaşlar; siz kendi oluşturduğunuz konseye, üst düzeyde bakan, müsteşarın katıldığı konseye bilgi vermeden bir kanun tasarısı getiriyorsun. Bu art niyet değil de nedir?

ALİ RIZA ERGÜN- Bu konseyde bir alt çalışma grubu oluşturuldu, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu tasarısının değerlendirilmesi üzerine. Bu alt çalışma grubu çalıştı, çalıştı, çalıştı, en son Konseye bir şey sunulması aşamasında, bir önceki toplantıda bir metin geldi, üyelerce imzalanmış. Aynı metin, bütün, neredeyse 6 üyenin imzası var, kendi görüşlerini bir şekilde yolladılar ve bu çalışmayla aslında hiç alakalı değildi. Hatta bir kanun taslağı değil, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Taslağı değildi bu. Öyle bir çalışma grubu oluşturuldu, bu çalışma grubu uzun süre çalıştı ve sonuçta bir kanun taslağı çıkması gerekirken, kanun taslağının dışında bir öneri çıktı. Bunu da söylerseniz, yani niye kanun taslağı size sunulmadı? Sunuldu, sizinle beraber çalışıldı, bunun için çalışma grubu oluşturuldu ve bunun sonucunda hiç ortaya kanun taslağıyla alakasız bir öneri geldi. Burada da çeşitli problemler olabilir, yani size bir şey söylenmediği nedeni bu olsa gerek.

ALAEDDİN ARAS- Açıklık getireyim, herkes bilsin. Siz konseyde yoktunuz, ben bu konseydeydim. TİSK temsilcisi itiraz ettiği için, o imzalar, TİSK temsilcisi itiraz ettiği için mutabakat sağlanamadı.

ALİ RIZA ERGÜN- Mutabakat sağlanmasının zorunlu olmadığını da söyler misiniz?

ALAEDDİN ARAS- Bu başka bir durum, yani orada katılmak zorunda da değil, olur mu böyle şey. Yani, biz iyi niyetle, bir mutabakatla bir metin çıkaralım, hiç tartışılmasın, hukuk açısından sıkıntı olmasın, gönderelim, ama uzlaşalım,

görüŖündeyiz. Mahmut Beye söylüyorum, yani tam sizin istediğiniz gibi çıkmayabilir her Ŗey. Evet, biz uzlaŖtık, biz feragat ettik, taviz verdik, dedik ki, “O zaman TİSK imzalamıyorsa, niye bize imzalatınız?” Bu bir hileyi Ŗer’iyedir, o önemli değil, o çok önemli değil, ama sorun Ŗu: Ben Konsey üyesiyim, BaŖbakanlıđa giden kanun taslağından benim haberimin olması lazım, hiç bunun lamı cimi yok, kimsenin baŖka bir Ŗey söylemesine gerek yok. İŖ Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, İŖ Sağlığı ve Güvenliği Konseyinden habersiz BaŖbakanlıđa gönderiliyor.

Ŗimdi ondan da vazgeçtik, tamam, gönderildi, bizim de haberimiz oldu. Ne oldu da geri alınıyor, Ŗimdi çıkarılmadı? Yani, ben de soru soruyorum, ben de bilmiyorum. Ondan sonra apar topar dediler ki, “*Eski İŖ Kanununa göre, 81. maddeye göre sizden bir görüŖ isteyelim, bir yönetmelik çıkaralım.*” İŖte bunu söylüyorum size. Biz en az 5 defa görüŖ bildirdik, biz dedik ki, “Gelin uzlaŖalım, konuŖalım.” Sayın Genel Müdürü ziyarete gittim. Maden Mühendisleri Odası BaŖkanım beraber gittik, ziyaret ettik, kendisine izah ettik, Sayın Mesut Beye izah ettik, “meslektaŖımızsınız” dedik.

Bakın arkadaşlar, geçici maddeyle diyor ki, “*Bundan önce verilen bütün belgeler geçersizdir.*” Murat BaŖesgiođlu imzalamıŖ, Maden Mühendisleri Odamızla mutabakata varılmıŖ ve böyle bir iş güvenliği belgesini de imzalı olarak, Bakan imzalamıŖ, benim imzam değil, bunu geçersiz sayıyor Bakan, Bakan kendisini reddediyor. Var mı öyle bir Ŗey arkadaşlar? Hiç olmazsa der ki, “Bugüne kadar verilen belgeler geçerlidir.” Bütün bunlar için biz

diyoruz ki, uzlaşalım, biz böyle toptan reddetmiyoruz. Mahmut Beyle kaç defa görüştük, sohbet ettik; diyebilirdim, “Mahmut Bey, hiç görüşmeyelim” diye, değil mi? Ama, en azından 10 defa Mahmut Beyle konuştuk, her defasında karşılıklı olarak birbirimizi eleştirdik.

Demek istediğim şu: Biz reddedici olmadık, yeter ki bizim meslektaşlarımızın ve çalışanların da iş güvenliğini kuracak şekilde bir taslak çıkaralım, bütün derdimiz bu.

Arkadaşlar; gerçekten bu taslakla siz iş güvenliği mühendisliği yapamayacaksınız. Okuyacağım burada şimdi, başka yorum var mı; siz de yorumlayın. Yani, bu konuda art niyet yok diyorlar, tamam art niyet yok, hadi diyelim art niyet yok; yönetmeliği uygulayacak. Madde 8: *“Devamlı olarak en az 50 işçi çalıştıran işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yerine getirmek üzere işyeri sağlık ve güvenlik birimi kurulur.”* Ortak sağlık birimi değil, işyeri sağlık birimi kurulur. *“İşyeri sağlık ve güvenlik birimi, en az bir işyeri hekimi ile sanayiden sayılan işlerin yapıldığı işyerlerinde en az bir iş güvenliği uzmanından ve yapılacak çalışmalara yardımcı olmak için gerektiğinde diğer personelden oluşur. Bu yükümlülük, Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmetin tamamı veya bir kısmı alınarak yerine getirilebilir.”* Bitti, bunun bir yorumu var mı, bana bir söyler misiniz şimdi? İş güvenliği mühendisi, hekim çalıştırma kaldı mı ortada; hayır. Diyor ki, *“Bu hizmet, ortak sağlık birimleri tarafından da yerine getirilebilir.”* Ben yanlış mı anlıyorum?

ALİ RIZA ERGUN- Şu anda eski yönetmeliğe göre de hizmet alabiliyordu, bir uzmanla sözleşme yaparak işveren bu hizmeti alabiliyordu. Burada da ortak sağlık ve güvenlik biriminden alacak, yani eskisiyle çok değişik değil. Eskisi de kötü müydü; o ayrı bir tartışma, ama yaptığınız yorum yanlış.

ALAEDDİN ARAS- Açıklama zamanım yok.

Sorun şu: Biz önerdik Bakanlığa; küçük işyerleri için mühendis tutma zorunluluğunu anlıyoruz, doktor çalışma zorunluluğunu anlıyoruz. Ortak sağlık birimleri içinde, evet, Ostim'de 10-15 kişi çalışıyor, buralarda ortak sağlık güvenlik birimleri kurarsınız, devlet sübvansesini etsin bunu üstelik dedik. Yani, TMMOB'nin ilkeleriyle TTB'nin ilkelerine göre bir söylemde bulduk, ama Bakanlık bambaşka bir yönetmelik çıktı. Yani, işyeri birimlerini ortak sağlık birimlerine dönüştürüyor bu ek cümleyle, çok açık ve net olarak; tek cümleyle işyeri sağlık birimlerini, kanunda yazılı sağlık birimlerini ortak sağlık birimlerine dönüştürdü.

OTURUM BAŞKANI- Söz isteyen arkadaşlar, Ali Rıza Bey, Zafer Bey, Mahmut Bey istedi. Bir de arkadan iki arkadaşım, ondan sonra tekrar devam edeceğiz.

Buyurun Ali Rıza Bey.

ALİ RIZA TIRKAYI- Ben, izin verirseniz, biraz da şahsi bir iki deneyimi de paylaşarak birtakım varsayımlarımızı gözden geçirmeyi öneriyorum. Ben devlette çalıştım, kursa girmedim, muayenehane açmadım; düzgün, namuslu hekimlik yaptım.

Devletten ayrılmak zorunda kaldığım zaman da işyeri hekimliği tecrübem oldu, sonradan da piyasaya çıkarak mesleğimi serbest icra ettim ve fatura keserek hayatımı sürdürmek zorunda kaldım. Fakat, 10 yıl boyunca bana “İşini sulandır, getir, ben sana öyle para vereyim” diyen işverenle de karşılaşmadım.

Ticaret diye bir söylem yapılarak bir mesleki uygulamanın bu kadar aşağılanması ve kendi nefsi müdafaa hakkımı da kullanarak konuşmuş oluyorum. İşimizi bugüne kadar düzgün yaptığımıza inanıyorum; yurtdışı denetim organlarına muhatap olduk. Yani, karşımızda işveren dediğimiz alanın homojen, yekpare bir şey olmadığını bir kere görmek lazım. Birilerini mahcup edince bir şey olmuyor, ortak mahcubiyet konularımız var. Türkiye’de petrokimyayla uğraşan birçok şirket, bu patlama, gaz yayılması vesaireyle ilgili matematik modelleri yapmak için yurtdışından ekspertiz alıyor ve her yıl yurtdışına dünya kadar para ödeniyor. Yani, bu insanlara siz iş güvenliği için para ödemek istemiyorsunuz demek, hepsi böyle diye bir varsayım geliştirmek doğru değil, bu alanın dinamiklerini iyi kavramamız lazım.

Bakın, ortak sağlık birimi lafı eskiden vardı, ben bunun içindeyim. Şu yanlış: 50 tane küçük işveren yan yana gelip de böyle bir şeyi organize edecekler, bu personeli izleyecekler, denetleyecekler, parasını verecekler; böyle bir sorumluluk sahibi bir kooperatifleşme filan, ben böyle bir şeye tanık olmadım, bu uygulamaların hiçbirisi olmadı. Arif benim arkadaşım, 10 yıl beraber birçok insanın yetişmesine katkıda bulduk. O şemada

oluşturduğumuz yapı, çok devletçi, -bakın, kamu demiyorum- çok memuriyet içeren, çeşitliliğe izin vermeyen bir yapı aslında.

Benim burada söylemek istediğim şey şu: Bu yönetmelik, güvenlik ve sağlık hizmetini şu ya da bu şekilde entegre etmeye zorladığı için iyi bir iş yaptı. Bazı iyi şeyleri söylememiz lazım. Bu entegrasyon çok önemlidir; güvenliği buradan alıyorum, sağlığı buradan alıyorum, farklı insanlar işyerinde dolaşıyorlar, aynı lisan kullanılmıyor, bunların düzeltilmesi lazım.

Birtakım şeyler, yani apriori şu yanlıştır dediğimiz işlere bir bakmamız lazım. “Biz meslek örgütü olarak yaparsak en doğrusunu yaparız”, ben artık buna inanmıyorum; “Devlet yaparsa en doğrusunu yapar”, buna inanmıyorum; “Özel sektöre bırakılırsa felaket olur”, buna inanmıyorum. 10 yıldır çalışıyorum, şahsi tecrübem var, gözlemlerim var. Yani, bizim mesela ısrarla, TMMOB’nin, Tabipler Birliğinin, meslek örgütlerinin mesleki akreditasyon, mesleki yetkinlik değerlendirme konusuna odaklanması lazım, iş burada kopuyor. Kim ahlaksız bir teklifle karşılaşıyorsa reddetme hakkı var. “Bana 40 kişiyi doldur, bir saat eğitim ver.” “Vermiyorum.” Bunu söyleme hakkımız var. Niçin bu hakkı kullanma konusundaki yetkinliğimizi, yeterliliğimizi gözden geçirmeden, hemen Bakanlığı suçluyoruz. Yani, bu bence insafsızlık.

Bugün eğer bir yerlerde yanlış işler yapılıyorsa, bu yanlış işlerin meslektaşımız olan ortakları var. Bunlar da devlet denetiminin çok büyük önemi var. Müfettişlerin hakikaten sadece denetim yapması lazım. Ama, buralarda da biraz dünyanın

bugünkü konumu, koşulları, işleyişi, hayatın günlük ihtiyaçları, yani sağduyuyla davranma; mevcut iktidara başka saiklerle muhalefet edebiliriz, onu ayrı tutalım, siyasal başka dertlerimiz olabilir, onu ayrı tutalım. Ama, iş sağlığı ve iş güvenliği konusu, böyle kimseyi mahcup edince içinden çıkabileceğimiz bir konu değil hakikaten. Eğitim konusunun kalitesinin geliştirilmesi için hepimizin ihtiyacı var, üniversitelerin yapsın dersek, en büyük hatayı yaparız. Üniversitelerin iş güvenliği mühendisi yetiştirecek bilgi, birikim yok. Hadi onlar yapsın tek başına, Türkiye'de hiçbir varsayım bizi doğru bir yolun başına çıkartmıyor.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkür ederim görüşleriniz için Ali Rıza Bey.

Şöyle söyleyeyim: Cevap olarak birer dakikadan fazla cevap hakkı tanımıyorum, çünkü sorular fazlaştı.

Buyurun.

Av. NURDAN ÇAĞLAR YAKIŞ- Yanlış anlaşıldı da, bir düzeltme yapmak istiyorum. Ben eğitimi üniversiteler versin diye bir şey söylemedim. Uzmanlık kavramı unvanını üniversiteler verir; iş güvenliği mühendisliğine ilişkin ise mesleki eğitim olup, bunun zaten meslek odaları tarafından verilmesi gerektiğini söyledim.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkür ederim.

Buyurun Alaeddin Bey.

ALAEDDİN ARAS- Çok basit bir örnekleme yapacağım: Belediye meclisi bir imar yasası çıkartıyor ve diyor ki, “Ben şu

parsellere 10 kat ruhsat veriyorum.” Sonra da bir mühendise diyorsun ki, *“Siz niye 10 katlı bina buraya diktiniz?”* Ruhsat vermiş, ben ne yapayım? Biz diyoruz ki, bu çıkarken hukuka, insan yaşamına kastedecek şekilde onaylanmasın. Ondan sonra mühendis yapar. Mühendis gidiyor, çalışıyor işyerinde; LPG’den örnek vereyim yine, *“LPG’de 5 işyerine bakabilirsin”* diyor. Yönetmelik böyle, *“5 işyerine bakabilirsin, daha fazlasına bakamazsın ve eğitimi şu şu şu şekilde yapacaksınız”* diyor. Meslek odaları yapıyor, bir sıkıntı da yok. Ben ücretimi işverenden alıyorum, ve diyorum ki, burda tehlikeli bir durum var kapattıracağız, şurası eksikti. Bunu diyebilecek miyim, pratik olarak demek mümkün mü? Ertesi gün adam benim işime son verir, o tutanaklarım da bir işe yaramaz. Biz bağımsızlık ilkesindeki zorluğu dile getiriyoruz.

ALİ RIZA TIRKAYI - Özel sektörde binlerce üyeniz çalışıyor. Herkesi böyle suçlayamazsınız, yanlış bir şey.

ALAEDDİN ARAS- Beyefendi, ben sizi suçlamıyorum, bağımsızlık ilkesine geliyorum. Bağımsızlık nedir? Ben ücretimi Bakanlığın oluşturacağı bir fondan alırsam, her şeyi güzel yaparım. Hiç kimseyle pazarlık yapmam.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkür ederim.

Zafer Bey, buyurun.

ZAFER KESKİN (Endüstri Mühendisi, İş Güvenliği Uzmanı)- Alaeddin Bey ve Bakanlık temsilcisi arkadaşın söylediklerinde eksik kalan hususu tamamlamak istiyorum. Belki

bir rivayet olabilir, ama bu meşhur İSG Yasamız var ya, Başbakanı teslim edildi. Tabii Başbakanı teslim eden kişi, eski Çalışma Bakanımız Faruk Çelik. Bakanlar Kurulunda Başbakanımız diyor ki kendisine, “Faruk Bey, şu yasayı da anlatır mısınız?” diyor. Kendisi de “Başbakanım, hazırlığım yok” deyince, iş rafa kalkıyor. Bu doğru mudur, değil midir, bilmiyorum, Mahmut Bey daha iyi bilir bu işi. Bu müfettiş camiasında konuşulan bir bilgidir. Bilmiyorum, belki sizin de bilginiz var. Dolayısıyla bizim İş Sağlığı ve Güvenliği Yasamızın akıbeti budur. Sayın Bakanımızın hazırlığının olmayışı, yani o yasanın arkasında durmayışı, yasanın şu an çıkmayışının nedenidir.

OTURUM BAŞKANI – Değerli arkadaşlar Zafer beyin verdiği bilgi tamamen rivayettir. Olmamış demiyorum ama yazılı veya sözlü herhangi bir resmi açıklama yoktur. Bu bilgiye itibar etmeyiniz.

MAHMUT ÇANDIR - ...Ben ona üzüldüm. Ali Rıza beyin bütün cümlelerine katılıyorum ve reddettim, hâlâ reddediyorum, ben 30 kişinin üstünde eğitim vermiyorum, vermem arkadaşlar. Ben 30'dan fazla kişiyle nasıl diyalog kurarım da anlatırım? Vermiyorum, onun için bir kere kendimize saygımız olması lazım.

Ben şunu istiyorum: Efendim, açıkladınız, hakikaten ben okur okumaz da farkına vardım, kişi başına 10 metre küplük bir hava hacmi olan bir eğitim salonu sağlanması. Eğer bunu siz bugünkü Türkiye şartlarında bu belgeyi almak isteyenlere “Ne kadar para verirsiniz?” diye sondan başa doğru gelerseniz, yani bin liradan fazla veremez. Bin lira gibi bir ücretle yola çıktığını

varsayarsanız, Ankara gibi bir yerde de konakladığını düşünürseniz, dünyanın maliyeti çıkar ve bin liraya özel sektör bu işi yapamaz. Neden? Yapabilmesi için en az 25-30 kişi toplaması lazım ve uzaktan eğitim diye eleştirdiniz, biraz daha elektronikçi olun, bundan yararlanın. Uzaktan eğitim son derece yararlı da olur, bence karşılıklı faydalı da olur, üzerinde düşünmek gerekir.

İkincisi, termal konforla ilgili ne olur, lütfen, onu bir dahaki bir başka yerde eleştirmeyin, termal konfor farklı bir şeydir. Bakın, burada ben konuşuyorum; demin oturuyordum, efor sarf etmiyordum, şimdi konuşurken efor sarf etmeye başladım. Buranın konforu bana uygun değil, bakın yavaşladı. İşte orada istenen bu. Burada oturan, dinleyen kişi, 45-50 dakika teorik de olsa, en iyi şekilde sunum da yapılırsa, termal konfor şartlarını sağlasın diyor. Bu sağlanabilir, içeriğine girmiyorum, termal konfor ayrı bir konu. Ben 2 saat termal konforla ilgili nutuk çekmem lazım. Ama, 10 metreküp nereden alınmış? Bir kasıt yok aslında, o da yine en azından kursiyerleri koruma açısından alınmış, ama yanlış alınmıştır.

1971 yılında çıkan tüzükte makinaların hacimleri de dikkate alınarak, her bir işçi için 10 metreküplük hava hacmi öngörülmüş, hatta yükseklik için de *“4 metreden fazla dikkate alınmaz”* denilmiş. Oradan getirilip düşünmeden, hesabı yapılmadan alınmıştır. Ama, ben inanıyorum ki, o arkadaşlarım, bunu kesinlikle kötü niyetle yapmadılar. Yani, onu işte orada birileri düşünmüştür falan diye koymuştur, ama bu eğitim salonu için gerekmez. TMMOB'den istediğim ikinci şey de bu, yani 10

metreküplük hava hacmiyle ilgili sınırlamayla ilgili bir itirazları olsun istiyorum.

Üçüncüsü, bir isteğim daha var, hep gözünüzden kaçıyor, bu da çok önemli olduğu kanısındayım: Tabipler Odası bunu yaptı, önümüzde örnek var. Çünkü, uzmanlık eğitimi sırasında o eğitime katılan arkadaşlar, Bakanlıktan tayin ederlerdi bunu, ben de “Gidin, meslek kuruluşumuzdan isteyin, yani TMMOB’den isteyin” diyordum, o noktaya gelindi.

Efendim, işyerlerine verilecek iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri için, saat mı olur, gün mü olur, dakika mı olur, onun için bir öneri getiremiyorum. “Asgari ücret şu olmalıdır” diye de, bu yönetmeliğe girmesine de gerek yok, TMMOB’nin kendisinin bu alanda çalışıp bir fiyat belirlemesi gerekir, eğer bütün ülkedeki mühendisler hizmet etmek istiyorsa diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Buyurun.

Av. NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ- Ben bir şeye şaşırdım, yani öyle bir hava oldu ki, Türkiye’de iş sağlığı ve iş güvenliği alanında çok böyle büyük adımlar atılmış, TMMOB de sanki bu tartışmalarla engelliyormuş gibi bir hava aldım, buna da üzüldüm. Şu anlamda üzüldüm: 1930 yılında çıkan Hıfzısıhha Yasasında 50’den fazla işçi çalıştıran işyerlerinde işyeri hekimi çalıştırılması zorunlu. Yapı alanında, İş Güvenliği Tüzüğünde yine mühendislerin çalıştırılması gerektiği alanlar var. Yani, 70 yıllık mevzuat, zaten bunları öngören bir mevzuat ve buradaki açıkları

da yargı kapatmış durumda. Şimdiye kadar oluşmuş içtihatları ve kuralları da daha geriye götüren bir yönetmelikle karşı karşıya olduğumuz için ben hukuksal anlamda eleştiriyorum.

Burada çıkan uygulamacılar ve yargının, yüksek yargı organının, Yargıtayın bile görüşü alınmadan, Bakanlık iş mevzuatında bir şeyler yapıyor; taslak olsun, bu yönetmeliklerde olsun, hiç görüş alma gereği duymuyor. Yani, buradaki aksaklıklar nerelerdedir, uygulayıcılardan sorulması gerekiyor ve bunu alması gerekiyor, eğer katılımcı bir demokrasiden yana ve kamu yararı için bir şeyler yapıyorsak.

İkincisi, ben mühendislerden şunu da duymak isterdim: Burada bir sorun var mı acaba? İş güvenliği mühendisliği, büyük sorumluluk gerektiren bir alan. Eğer siz, bir işyerinde denetim yapıyorsunuz, raporlarınızı düzenliyorsunuz, işi durdurma hakkınız yoktur. Önce işverene bildireceksiniz, şu andaki yönetmelikte. Eğer yakın bir tehlike varsa, bir mühendisin işi durdurma hakkı da olmalı, yetkisi de olmalı. Eğer orada bir iş kazası olduğunda, bir iş güvenliği mühendisinin tespit edip de işi durdurmanız gerektiği durumda, siz bu işi yapmamışsanız, yapamamışsanız, başka nedenlerle, buradaki cezai ve tazminat sorumluluğunu hiç düşünmüyorsunuz, yani burası çok önemli. Yani, burada kafa yoran mühendis var mı, bu işi yapan mühendis? Burada hak, yetki ve sorumlulukların paralel olması gerekiyor. Var mı bir güvenceniz?

Bu konuda hiçbir soru gelmedi, ben şaşırdım. Yani, hakikaten bu alanın iyileştirilmesi isteniyorsa, cesur olarak

bilimsel bilginizi orada kullanmak istiyorsanız, sizin hak, yetki ve sorumluluğunuzun paralel olması gerekiyor ve açık olan taraf da, burada sizi güvensiz duruma düşüren nokta da bu; eğer siz, bir iş kazasında milyarlarca lira tazminat ödemek zorunda kalırsanız, o zaman bu yönetmeliğin ne kadar yararlı, ne kadar zararlı olduğunu herhalde yaşam gösterecek.

GÜRBÜZ YILMAZ- Bir cümle söyleyeceğim: Yalnız, bu durum yönetmelikle ilgili bir durum değil arkadaşlar. İşyerlerinde hiçbir eğitim almadan mühendislere iş güvenliği ek görev olarak yaptırılıyordu bu yönetmeliklerden önce. Bu yönetmelikle gelen bir sorumluluk değil ki, daha önceden var bu.

Av. NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ- Ama, burada tanımlanıyor artık sorumluluğunuz.

OTURUM BAŞKANI- Şöyle söyleyeyim: İşletmedeki proseste çalışan bir mühendis bundan sorumlu oluyordu, o zaman iş güvenliği mühendisleri yoktu, prostesteki mühendisler buna muhatap oluyordu.

Buyurun.

ALAEDDİN ARAS- Tüzük iptal edildi, doğrudur. Hukuka da aykırıysa, iptal olmuşsa, bunun üzerine bir laf söylemeyi hiç düşünmüyorum. Hukuk demiş, “Bu insan hakkı, hukuka aykırıdır, bunu iptal ediyorum.” Bitti, ben bir şey söylemiyorum. Demek ki aynı koşullarda, şartlarda çıkartmamak lazım bu yönetmeliği. Tekrar çıkarırsan, hukuk tekrar iptal eder.

MAHMUT ÇANDIR- Ondan kötü çıkıyor Alaeddin Bey.

ALAEDDİN ARAS- İkincisi, metreküp hesabını dile getirdim.

Üçüncüsü, termal konforun ne olduğunun belirlenmesini istedim, yani termal konfor diye bir iptal gerekçesine dönüştürülebilir dedim. Termal konforu reddetmiyorum, ben en iyi yerde oturup eğitim almak isterim, buna hiç itiraz olur mu, onu demek istedim. Yani, termal konfor deyince ne anlıyor? Yani, bu koltuk termal konfor mu, değil mi? Benim meslektaşlarım var bu işin içinde.

MAHMUT ÇANDIR - Yönetmelikte “Termal konfor, şöyle olacaktır” denilmez. Ben diyorum ki, 2 saatte ancak anlatırım. 2 saatte anlattığımı yönetmelik ne yapacak?

ALAEDDİN ARAS- Bütün bunlar, siz izah edin diye söylemiyorum, bunlar iptal gerekçeleri, izin vermeme gerekçeleri olarak kullanılabilir dedim. Çok açık söylüyorum, kullanılabilir, itirazınız var mı buna? Kullanılırsa ne dersiniz buna? “Sizin işyeriniz termal konfora uygun değildir, size izin vermiyorum” derse ne diyeceksiniz?

MAHMUT ÇANDIR- Dava açarsınız...

ALAEDDİN ARAS- Bir soru daha vardı. Biz uzaktan eğitime karşı çıkmadık, uzaktan eğitimin şu anda mevcut koşullarla, altyapıyla, internet ağıyla, suyla buyla olanakla olmadığını söyledik. Bu nedenle karşı çıktık.

Siz burada Maden Mühendisleri Odasının üyesi olarak, Soma'daki A santralının yanında çalışan bir işyerine hadi gidin,

elektronik olarak bu eğitimi verin bakalım. Yozgat'ta verebilir misiniz bunu? Mümkün değil.

MAHMUT ÇANDIR - Uzmanlara vereceksiniz, yani burada hiç saptırmayalım, uzmana vereceksiniz. Uzman dediğiniz, biraz önce tanımladınız, çoğu da mühendis buradaki arkadaşlar, uzaktan eğitimi alabilecek kapasitede.

ALAEDDİN ARAS- Uzaktan eğitime karşı olduğumuzu söylemedim, bir daha söylüyorum, uzaktan eğitimin koşullarının her yerde olmadığını söyledim. Bu nedenle de biz bunu doğru bulmadık diyorum. Yanlış mı söylüyorum?

MAHMUT ÇANDIR - Yanlış söylüyorsunuz.

ALAEDDİN ARAS- Tamam, o zaman itirazım yok.

OTURUM BAŞKANI- Bir ufak anekdot eklemeyi düşünüyorum. Mahmut Hocamız, değerli bir hocamızdır, ben de kendisinden ders almıştım. Yalnız bir cümlesinde "Ben ülkemizi çok seviyorum" dedi. Yönetmelikleri çıkaranlar seviyor da, itiraz edenler sevmiyor mu diye belirtmek istedim. Bizler itiraz edenler ülkemizi sevdiğimiz için daha iyisi yapılsın diye itiraz ediyoruz. Biz burada hepimiz ülkemizi sevdiğimiz dolayısıyla bulunuyoruz. Kendisine teşekkür ediyorum.

Buyurun.

İSMAİL GÜLTEKİN (İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü)- Pek çok konu konuşuldu, ama en azından ben cevap verebilirim cevap vermeye çalışacağım. Gerçi Ali Rıza

arkadaşımız cevap verdi, fakat en azından Şube Müdür Vekili olarak belki bir şeyler söyleyebiliriz.

Ben aslında buraya gelirken, Ali Rıza davet ettiğinde, ben acaba buraya geldim, buradaki konuşmaları duyacağım, Genel Müdürlüğe ne götüreceğim ki acaba, yani düzeltilebilecek bir şey var mı, onların sayfalarını aldım, bakın 4 sayfa yazı yazdım. Ama, en son nihayetinde ne düzeltilebilir diyerek, şimdi kendi kendime muhasebe yaparken, valla çok fazla şey bulamadım, açık söyleyeyim Sayın Başkan.

Ama, şunu söyleyebilirim: Hukuksal tarafı zaten daha önce tartışıldı, yargı son sözü söyledi. Yani, Bakanlık adına söylemeyeyim ama, en azından bu işlerde az çok benim de emeğim olduğu için belki söyleyebilirim; uzmanlık konusunda sizin tanımlamanızla bizim tanımlamamız arasında çok fark var. Uzmanlık mühendislik alanıysa, hekimlik alanıysa, buna hiçbir itirazımız yok. Ama, bunun ilave bir görev, bir taş ustası 10 sene çalışırsa, taş ustası ve taş uzmanı olur, duvar ustası olur, yapmayın. Yani, uzmanlığı siz eğer üniversiteler bırakırsanız bu pek doğru olamaz.

Bu yönetmelik hazırlanırken bir çok ülkenin ve İngiltere kanunlarına, bunlar bakılmadı değil arkadaşlar, lütfen, hepsine bakıldı.

Av. NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ- Almanca'daki kavramlarla Türkçe'de kullanılan kavramların arasını bazı farklar var.

İSMAİL GÜLTEKİN- Ama, ortak projelerimiz var Nurten Hanım. Ne olur, dinleyin, sonra tekrar cevap verin isterseniz, soru olarak kabul edin bunu.

TTB'nin de, TMMOB'nin de bir şikâyeti vardı; bağımsızlık ilkesi. 112'ye göre, yani tavsiye kararındaki 112, bunu nasıl sağlar, Bakanlık bunu nasıl sağlayabilir? Getirecek memuru, yapacak, öyle mi? Bu sektörde çalışanların tamamını devlet memuru yapıp ücretini ödeyecek, yani daha doğrusu iş müfettişi gibi rol biçecek, öyle mi? Bunların ücretini de kendisi verecek, bağımsızlık nasıl sağlanır? Ben de tasvip ederim etmem, yani yönetmeliği savunmak için gelmedim, ama en azından ne götürebilirim anlamında. Belki bu ortak sağlık-güvenlik birimleriyle ilgili belki kısmen bağımsızlık sağlanabilir, tam sağlanır demiyorum, en azından bir başkasının inisiyatifi ortadan kalkar. Bakın, ortak sağlık güvenlik biriminde çalışan yine mühendis, başkası değil, sizin mesleğiniz dışındaki kişiler değil.

Peki, bağımsızlığın dışında ikinci itiraz neydi? Çalışma süreleri. Tamam, çalışma süreleriyle ilgili size resmi veya yetkili, benden daha yetkili kişiler söylediği için, onu ben doğru kabul ediyorum, toplantılarda da katılmışım. Yani, Sağlık Bakanlığının genel sağlık açısından bir düzenleme, siz aha iyi biliyorsunuz Arif Bey, yani aile hekimliği ve tamgün çalışmayla ilgili bir çalışması var. Yani, Sağlık Bakanlığını ikna edemedik, bakanlar düzeyinde kararlaştırıldıysa bu yönetmeliğin bu maddesi, onun altındaki hiçbir yetkilisinin inisiyatifi yok, yapamaz. Yani, bakanlar kendi

aralarında anlaşmışsa, size böyle ifade edilmedi mi? Yani, sizinle aynı ortamda bir bilgiyi paylaştığım için, bildiğiniz için söylüyorum.

Acaba uzmanlığın dışında, bağımsızlık ilkesi ve ücret, bunlar birbiriyle monte edilebilir mi? Meslek kuruluşlarının kabul edilebilir düzeyde, Mahmut Beye katılıyorum, yani kulis yapmanız, ona da katılıyorum, kulis yapılabilir.

Bir başka şey şu: Acaba önerileri getirirken veyahut da bu konuda yargıya müracaat ederken, sizin de zarar görebileceğinizi veya meslektaşlarınızın zarar görebileceğini düşünmüyor musunuz, düşünmez misiniz?

İkincisi, profesyonelleşme. Burada hem hekimler açısından, hem mühendisler açısından, ben mühendisliği kabul etmiyorum, mühendis değilim, ama “Sadece mühendisler yapar bunu” savını kabul etmiyorum. Bu yönetmelikte de hiçbir dahlim yok; daha öncekilerde belki olabilir, ama burada kalem oynatmadım. Ama, mühendisliğin dışındaki alanlardan belli alanlar yapamaz mı bu işi? Ne olur, buna birazcık hoşgörü gösterin. Yani, üniversiteler belki bununla ilgili alan açacaklar. Maalesef işte iş güvenliği mühendisliği diye bir alan var mı; yok. Yani, bu alan acaba profesyonelleştirebilir miyiz, nasıl profesyonelleştirebiliriz? Burada kalite birinci derecede tercih edilirse ve olması için Bakanlık, meslek kuruluşları, birinci derecede bence buna ihtiyaç var. Bu işin denetim ayağı var, 5763’le denetim ayağı, yani eğitim kurumları mutlaka denetlenecek. Zaten vize denetimi de var, ama bir çalışma var, denetimle ilgili bence çok sıkıntı yok.

Bir de eğitimin kalitesi bakımından muhtemelen iyiler ayakta kalacak. Bununla ilgili size de büyük iş düşüyor. Niye yapamıyorsunuz? Bir TMMOB, en azından bizim gördüğümüz TMMOB bunu yapamıyorsa veya bu şartları yerine getiremezse veya TTB, bunun şartlarını yerine getiremeyecekse bu kuruluşların anlamı ne. Yani, üyelerinizden 10'ar lira toplasanız, yaparsınız, iyi bir eğitim merkezi, niye yapamıyorsunuz?

ALAEDDİN ARAS- TMMOB 81 ilde eğitim verecek, verme gücü de var, organizasyonu da var.

OTURUM BAŞKANI- Arkadaşlar, karşılıklı konuşma değil, söz hakkı isteyin. Lütfen arkadaşlar, hepimiz münevver insanlarız, söz hakkı isteyelim.

ALAEDDİN ARAS- TMMOB'ye "Bağımsızlık nasıl sağlanır?" diye sordunuz. Biz bağımsızlığın çok önemli bir şey olduğunu söyledik, yani maddeye koymuş, ama bağımsızlığın nasıl sağlanacağı önemli. Bu anayasanın tam başlangıç maddesinde diyor ki, "*Türkiye demokratik sosyal hukuk devletidir.*" Değildir, öyledir, vesselam.

İkincisi, bu ekonomik anlamda nasıl sağlanır? Yapı denetim firmaları var, eleştirdiğimiz bir mekanizma, eksik yanları olduğu için. Orada yapı denetçisi bir kere müteahhitle kesinlikle muhatap değil. Proje bedeli bellidir,. Onun üzerinden gider, ücretini alır; eksiktir, azdır, o ayrı bir şey. Bizim istediğimiz bu; Bakanlık bir fon oluşturur, bu işverenlerden çalışanlara, herkesin gücü oranında, bütçesi oranında, cirosu oranında neyse, bir fon aktarır, hazırlar ve o fondan çalışan iş güvenliği mühendislerinin

ücretini öder. Böylelikle tarafsız davranabilir, öbür türlü olmaz. Ben sizden ücretimi aldığım sürece tarafsız olamıyorum arkadaşlar. Çok net söylüyorum, başka meslektaşımı suçlamak için söylemiyorum; bana 5 bin lira ödüyorsunuz o süreçte, ben ondan sonra sizi reddedeceğim; ertesi gün kendimi kapıda bulurum.

MAHMUT ÇANDIR- Bugüne kadarki görev yapan işyeri hekimleri arkadaşlarımız, tabiplik yeminine aykırı iş yaptılar o zaman, sadece işverenin dediği doğrultuda rapor verdiler, öyle mi anlayacağız?

Dr. ARİF MÜEZZİNOĞLU- Kuşkusuz ki doğru değil, ama mesleki bağımsızlık çok önemli bir nokta. Yani, işyeri hekimleri, bütün meslek grupları gibi, elbette çalışırken vicdanlarına ve bilimsel doğrulara göre davranmak, böyle yapmak isterler. Ama, devletin de görevi, bunun mekanizmalarını oluşturmaktır. Yani, insanların böyle ahlaki gerekçelerle ya da birtakım ilkelerle davranmalarını beklememiz doğru olmaz. Bu sadece işyeri hekimlerinin kendilerine karşı sorumluluklarıyla davranmalarını beklememiz çok doğru bir şey olmaz. Devlet dediğimiz, zaten bu mekanizmaların işlemlerini sağlayan aygıttır.

MAHMUT ÇANDIR- TMMOB'nin önerisi nedir bu konuda?..

Dr. ARİF MÜEZZİNOĞLU- İşyeri hekimliği, lisansüstü bir eğitimidir. Sağlık Bakanlığının son bir ay içinde yaptığı, 3 uzmanlığın üst ihtisası olarak iş hekimliğini veriyor; dahiliye, göğüs ve halk sağlığı. Bunları yapanlara ayrıca bir eğitim vermek

üzere. Ayrıca mahkeme kararını da doğru okursak üniversiteleri tarif etmiştir, bu bir lisansüstü eğitimidir. Ama, dediğiniz çok doğru, biz eğer o işi yaparsak, burada birçok kişi ekmek yiyemeyecek, bu gerçekten doğru.

MAHMUT ÇANDIR- Biliyorum, farkındayım.

Dr. ARİF MÜEZZİNOĞLU- Farkında olduğunuzu sanmıyorum.

MAHMUT ÇANDIR- 21 bin kişiye lisansüstü eğitim vereceksiniz, Türkiye'ye salacaksınız...

Dr. ARİF MÜEZZİNOĞLU- Bakın, doğru bu, doğruyu görüyoruz, bu mümkün değil, ama bu spektrumun bir ucu bu ise, diğer ucu “her isteyenin” eğitim vermesine kadar uzatmak ve “İyiler ayakta kalsın” demek ne kadar doğru? Bu bambaşka bir şey.

İSMAİL GÜLTEKİN- Tıpta Uzmanlık Tüzüğüne kadar TTB'nin de yetkisi yok, yapmayın Allah aşkına. Biz bütün belgeleri kabul ettik, yapmayın, bütün belgeleri kabul ettik.

Dr. ARİEF MÜEZZİNOĞLU- Doğrusunuz, 88'den sonraki 15 yılda 167 kurs düzenledik biz. Sonra o Danıştay kararıyla birlikte yönetmelik kalktı, bizim de bunda sorumlu ya da yetkili olmadığımız belirlendikten sonra, biz 18 üniversiteyle birlikte eğitim düzenlemeye başladık. TTB bunu sadece sekreteryasını yapmıştır, oradaki bilimsel bir organizasyondur, içinde benim de olduğum, Ali Rıza'nın da olduğu, daha 100'ün üstünde insanın emeğiyle oluşmuştur ki, sonuç olarak üniversitelerin

organizasyonuyla, o 18 üniversitenin katılımıyla yapılan bir eğitimidir. Bunu da eleştirebiliriz, ama bu varken, böyle bir eğitim varken, “siz de yapabilirsiniz” gibi laflar ettiniz, yani yapıyoruz zaten.

İSMAİL GÜLTEKİN- Hayır, sizin belgeleriniz bize geliyor.

Dr. ARİF MÜEZZİNOĞLU- Bundan sonra yapmaya da devam edeceğiz.

OTURUM BAŞKANI- Arkadaşlar; saat 20.55, epeyce süremiz uzadı. Burada soru için 4 arkadaşın sorusunu aldım.

Buyurun.

ALİ RIZA TİRYAKİ- Sizin Almanya ile ilgili ifadeniz çok doğru; iş güvenliği mühendisliği eğitimi üniversitelerin yapması gerekir.

ALAEDDİN ARAS- Ben söyledim onu Beyefendi, mühendislik başka bir şey, uzmanlık başka bir şey.

Av. NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ- İş Güvenliği Mühendisleri Odası yapıyor bu işi.

ALİ RIZA TİRKAYI - Bakın, iş güvenliği mühendisliği titri, mühendislik titri, mühendislik diploması, mühendislik eğitimi veren kurumların ayrıcalığı ve hakkı. Türkiye'de YÖK bunu düzenliyor, Türkiye'de böyle bir eğitim yok. İşyeri hekimliği, hekimlik dalı olarak uzmanlık eğitimi yapacaksa, öyle 3 hafta, 5 hafta, 180 saatle olmaz. İşyeri hekimliği alanı, uzmanlık alanı olarak tarif edilir, uzmanlık eğitimi vermeye yetkili kurumlar... Dünyanın her

yerinde sertifika eğitimlerini daha geniş, fetişleştirmeden, 3 hafta, 5 hafta, nasıl veriyorlar; bir görev veriyorlar insanlara, dünyanın her yerinde bu sertifika eğitimleri yapılıyor. Uzmanlık eğitimi başka bir şey, yani onu söylemiyorum.

OTURUM BAŞKANI- Sizden soru alalım.

Buyurun.

YILMAZ ÖZER- Ben de bir işverenim. Burada gördüğüm kadarıyla işverene karşı bir tepki de var, ama ben Bakanlığımıza, Türk Tabipleri Birliğine ve TMMOB'ye ve Avukat Hanıma sorum olacak. Sorularım çok kısa olacak. Çalışma koşullarıyla ilgili bir çalışmanız var mı? Çünkü, daha önce mesela büyük firmalar, ne yaptı; 2 bin 500 çalışanı var, işyeri hekimi çalıştırmamak için, diğer yükümlülüklerini de yapmamak için mevcut işkolunda, mesela seramik üretiyorsa, o konu taşeronlaştırıyor, işçi sayısı 46'ya, 45'e, düşürüyor. Bu konuyla ilgili bir çalışmanız var mı?

Türk Tabipleri Birliğine sorum şu: Siz yeni çıkan tamgün ve aile hekimliği uygulamalarıyla ilgili çalışmalar yaptınız mı? Sizin bilginiz doğrultusunda, şu an işyeri hekiminin çalışmalarında kaç tane işyeri hekiminiz var, bunlar ne kadar işyerini kapsayabilir, öyle bir çalışmanız var mı?

Aynı soruyu değiştirerek TMMOB'ye de soruyorum. Yani, iş sağlığı ve iş güvenliği uzmanları kaç tane var Türkiye'de, bunlar kaç tane işyerinin sorununu çözebilir? Bunlar bu eğitimlerle ne kadar sürede hallolabilir. Sizin görüşlerinizi almak istiyorum.

Bir de Avukat Hanımla ilgili sorum var, çünkü biraz alındım, bir konu vardı. Siz TMMOB’de bir çalışan olarak gözüyorsunuz, değil mi? Yani, danışman da olsanız, bir çalışansınız, bir işvereniniz var, siz de buradan bağımsızlık ilkesi doğrultusunda ne tür bir çalışma yaptınız? Mesela şirketler danışman olarak avukat da alabiliyor. Bu yanlış mı size göre? Çünkü, o zaman o şirketin danışmanlığını yapan, ama en azından çalışan, kendi mesleğini yapan bir kişi oluyorsunuz, yani bu yanlış mı sizce? Çünkü belirtiniz ve dedinizki, “Bir iş sağlığı ve iş güvenliği uzmanı ya da bir işyeri hekimi bir yerde çalıştığı zaman, bir çalışan oluyor, bundan kurtulması gerekiyor” gibi bir cümle kullandınız.

OTURUM BAŞKANI- Buyurun.

MAHMUT ÇANDIR - Devamında bir şey sordu arkadaşımız. “Çok işçi çalışan işyerleri, taşeronlaşarak 50’den aşağı düşürüp işyeri hekimi çalıştırmama boyutuna getirdi” dedi. Çalışma Bakanlığı müfettişleri de 2 yıl öncesine kadar ben dahil, işyeri çatısı altındaki işçi sayısına bakıyorduk. İstersen 100 tane taşeron olsun, hiç önemli değil, işyeri hekimi bulundurma zorunluluğunu arıyorduk.

OTURUM BAŞKANI- Arkadaşlar, zamanımız az kaldı, bu zaman içerisinde soru sormak isteyen arkadaşların sorularını almak istiyorum. Onun için araya girmeden bu soruları alalım.

Buyurun.

Dr. ARİF MÜEZZİNOĞLU- Şu anda 7300 işyeri hekimi çalışıyor, bunların 450'si tamgün işyeri hekimi. Sertifika sahibi, TTB'den sertifika almış 30 bin kadar işyeri hekimi var. Akut olarak bir işyeri hekimliği sertifikası gereksinimi yok, iş güvenliği mühendislerinden farklı olarak bizim öyle bir açığımız yok, bu geçmiş farklılıktan dolayı. Biz tamgünden yanayız, hani bu Bakanlığın tanımladığı tamgünden farklı olarak bir tamgünden yanayız. Sonuç olarak hep karşı olmak gibi bir görüntü vermiş olmaktan dolayı üzülüyoruz, böyle bir şey yok. Ama, sonuç olarak hani istihdama dayalı bir çalışma biçimini istiyoruz, sonuç olarak iş güvencesi olan bir iş istiyoruz. Bu işyeri hekimleri için de böyle, bütün çalışanlar için de böyle.

Sonuç olarak taşeronluk sisteminin, yani İSİG örgütlenmesinde çalışan 3-5 kişinin daha işyeri dışındaki başka şirketlerce çalıştırılması biçiminin uzun vadede istihdamın yapısını ve genel olarak birçok şeyi bozacağını düşünüyoruz. Yani, son derece düzgün çalışan, özellikle belli bir sayının üstünde çalışmanı olan işyerleri genel olarak farklı, son derece değerli örnekler var, biz de biliyoruz, değerli arkadaşlarımız var, bizlerin çok yakın arkadaşları, biz de onlarla birlikte çalışıyoruz. Bunlar geneli anlatır mı diye soruyoruz sadece. Türkiye'de 50'nin üzerinde işçi çalıştıran işyeri sayısı 20 bin, 2 milyon 50'nin altında çalışmanı olan şirket var. Yani, taban burada, temel sorun burada. O yukarıdaki, binin üzerinde çalışmanı olan yerlerde yönetmeliğin tamgünü zorunlu kıldığı işyerlerinde zaten büyük oranda biliyoruz ki sorun yok. Sorunun neredeyse hiçbir parçası orada yok, onları niye konuşuyoruz ki, onları konuşmamıza gerek yok, oradaki

hizmetin niteliğine de kimsenin diyeceği ne olabilir ki? Onun altına yönelik, yani küçük işyerlerinde, bu hizmetin bugün piyasaya açılması halinde niteliğin düşeceğine inanıyor musunuz, inanmıyor musunuz? Bunu soruyorum. Bu işin içindesiniz siz; Ostim'e gittiğinizde, periyodik muayenenin, 4tl, sft'nin 1tl, akciğer grafisinin 2tl, odyo'nun 0,5tl olduğu hizmetin niteliğini, bu ücretlerin keskin rekabeti altındaki hizmetin niteliği düşer mi, düşmez mi, siz bana lütfen bunu cevaplayın.

YILMAZ ÖZER- Bu işverenlerin eğitim kalitesine göre de değişebilir.

Dr. ARİF MÜEZZİNOĞLU- Yani, yaşıyorsunuz, Ankara'dasınız, Türkiye'desiniz; düşer mi, düşmez mi?

YILMAZ ÖZER- Yani, bazı işletmelerde düşebilir, katılıyorum, ama bazı işletmelerde düşmeyebilir, çünkü biz de para veriyorsak, bir yerde yemek yiyorsak, istediğimiz hizmeti aldığımız bir yerde yemek yiyoruz.

Dr. ARİF MÜEZZİNOĞLU- Elbette hizmetin niteliğine bakılır, ama belli bir kesimin üstündekiler bakıyor. Sonuç olarak geneli nereye gider, ona ilişkin. Yani, tek tek her işyeri hekimi ya da her işyerini bizim kontrol etmemiz ya da denetlememiz söz konusu değil. Kamusal bir görevimiz var, TTB Yasası gereği işyeri hekimleri görevlendirirken ve görevlileri sürerken işyeri hekimliği hizmetinin niteliğinin denetlemekle yükümlüyük, ama böyle bir gücümüz, böyle bir kapasitemiz, böyle bir yeteneğimiz de yok.

Sonuç olarak biz ne yapıyoruz? Bir adım geriye çekilip, bu süreçte eğer bu taşeronlaşma bu biçimde sürerse hizmetin niteliği düşer diye bir tespit yapıyoruz. Bu yanlış olabilir. Siz ya da insanlar ne düşünüyor, herkes kendi karar verecek.

OTURUM BAŞKANI- Buyurun.

ALAEDDİN ARAS- Birinci bölümde söylemiştim, (A) sınıfından 656 kişi var, (B) sınıfından 383 kişi var, (C) sınıfından 1 108 kişi var. Ağırlıklı meslek grupları açısından da söylersek; maden, makina, kimya, elektronik ve inşaat. Zaten iş kazalarının ağırlıklı olduğu işyerleri bu mühendislik dallarını kapsıyor. Bu arada jeoloji var, mimar var, yani her meslek grubundan ayrıca var.

Yetip yetmediği konusunda Müjdat Bey söyleyecek belki, ama ben de söyleyeyim. Yönetmelikle de ilgili yetip yetmediği. Siz bir işyerinde iş güvenliği mühendisi çalışma zorunluluğu kaldırıyorsanız, orta işyeri sağlık birimlerine havale ediyorsanız...

İkincisi, envanter yok ortada, yani şu anda 50'nin üzerinde sanayiden sayılan işyerlerinin envanteri yok. Bakanlıkta var, bizde yok. Müjdat Bey, Çalışma Bakanlığında temsilcimiz olarak çalıştı, yetip yetmediği konusunda size bir iki şey de söylesin.

OTURUM BAŞKANI- 2 bin 200 sayısına erişmiş durumdayız, ama bu 2 bin 200 sayısının nerede, nasıl yettiği hususunda şu anda bile tartışmalı. (C) sınıfında bir yoğunluk var, (A)'da biraz daha, ama (B) düşük. Bunlar hangi illerde

yoğunlaşmış, o illerdeki işyeri sayılarının yönetmelikte çıkacak 1, 2, 3 tehlike sınıflarına göre dağılımları, bununla ilgili hakikaten bir tez aşamasında da çalışma yapılıp gerçekten sayıların, Bakanlık tarafından belirlenmesi lazım. Ben bu yönetmelik çıktığında, aynı sizin sorduğunuz soruyu, “Ne kadar?” sorusunu, nitelik ve nicelik açısından da zamanın İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürüne de yönelttim. Bana şöyle bir cevap geldi: “Türkiye'nin ihtiyacı olan rakam, 5 bin-20 bin arasında değişen bir rakam.” Ama, 50'nin üstü mü, 50'nin altı mı, yoğunluk nerelerde, yani bu (A)'da, (B)'de, (C)'de ne kadar olacak, buradaki tehlikeli gruplarda işyerleri sayıları belli mi, böyle bir tespitin olduğunu zannetmiyorum, ama bu yönde gerekli çalışmanın zaman geçirilmeden yapılması gerekir.

HURİYE KUMRAL- Rakamlar 49'la 48'e düşecektir. Eğer kanun çıkmazsa, 50'nin altındaki kalan yerleri de, biz gerçekten sayıları hâlâ öğrenemiyor olacağız, çünkü benim yaşadığım örnek var: 600 kişilik firma, bölündü bölündü, 53 olduğu için Birleşmiş Milletler uzmanlarının baskısıyla iş güvenliği uzmanı, çevre uzmanı bulduralım dedi. Tekrar biz gidince, sayılar 48'e düşürüldü, uzman çalıştırma gereği ortadan kaldırıldı. Çünkü, 50 kişi öyle bağlayıcı ki, biliyorsunuz, özürlü işçi, bir sürü kişi çalıştırmak zorunda. Yani, biz asıl kanun çıktığı zaman, şu andaki mevcut durum, işyeri hekimleri açısından binde 4, mevcut işyerleri. İş güvenliği mühendisleri açısından “sanayiden sayılan işyerleri” tabiri olduğu için, binde 1'i kapsıyor. Bu yönetmelik uygulanır nitelikte bakılacağı zaman, biz sayıların düştüğünü yine

göreceğiz. Ama, beklentimiz, kanunun gerçekten her yeri kapsayacak şekilde çıkmasıdır.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkür ederim Huriye Hanım.

Danışmanlıkla ilgili bir soru vardı, “Sn Nurten hanım siz danışman olarak çalışıyorsunuz, nasıl hissediyorsunuz kendinizi?” dedi arkadaşımız.

Buyurun.

Av. NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ- İşinizi seçme şansınız varsa, kendinizi gayet iyi hissedersiniz, ama bu kadar genç bir nüfusa sahip ve habire üniversite mezunlarının bu kadar yoğun olduğu bir ülkede herkes iş seçme hakkına sahip değil. Bir defa o hak olması gerekirken, hakka sahip değil, insanlar yaşamını idame ettirmek için asgari ücret de koysanız, onun altında çalışabiliyor, kendi meslek alanı dışında çalışabiliyor, böyle bir gerçeğe de karşı karşıyayız. Kayıtdışı ekonomi ve zaten insanlar sigortalı değil, işyerleri kayıtlı değil. 8,5 milyon insanın sigortalı olduğu bir ülkedeki iş güvenliği ve işçi sağlığından bahsediyoruz, yani gerçeğimiz bu. Bunun üzerine inşa edilecek her şeyde hakikaten kalıcı ve bir kültür yaratma doğrultusunda da bir adım olması gerekiyor. Her şey iyi niyetle gitmez, bu kadar işsizliğin olduğu bir ortamda insanlar mesleki namusa, ahlaka her zaman sahip olamaz, olma şansı yok.

OTURUM BAŞKANI- Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET BESLEME (Kimya Mühendisleri Odası Genel Başkanı)- Merhaba arkadaşlar.

Öncelikle konuklarımıza ve KMO Ankara Şubemize teşekkür ediyorum, böyle paneli düzenledikleri için. Katkıları için de herkese teşekkür ediyorum, ama korkmaya başladım işin doğrusu. Çünkü, analitik aklın bir mesleği, mühendislik mesleğini bize öyle öğretiler. Hiçbir zaman bir şeyi biliyorum diyemezsiniz ve ben bu ülkede bir şey biliyorum diyenden korkmak gerekiyor, cehalet başlangıcıdır diye düşünüyorum. Bunu öncelikle belirtmek istiyorum; bir şeyi bilmek demek, bütün ayrıntılarını doğru dürüst bilmek demektir. Ama, iş güvenliği genel anlamıyla Türkiye'nin mevcut durumundan çok da farklı bir şey değil, hâlâ kral çıplak, halen “kör gözüm kör parmağımda” devam ediyor, gördüğüm şeyler bunlar.

Bu küresel kriz, işsizleşme ya da işsizlik, işten atılmaların bir ortamda örneğin benim devletimin yetkilileri, Bakanlık temsilcileri, işi o olması gerekenler şunu net söyleyebiliyor mu? Yüzde 60 kayıtdışının olduğu bir ülkeden söz ediyorsunuz, çalışanların 1/3'ünün ancak sigortalı olduğu bir ülkeden söz ediyorsunuz, elinizde doğru dürüst ölçeklendirmesini yapabileceğiniz ruhsatlı işletmenin olduğunu bilmediğiniz bir ülkeden söz ediyorsunuz ve bütün bunların karşısında da “Avrupa’yı biliyoruz, Avrupa Birliğindeki İsveç’i biliyoruz, Almanya’yı biliyoruz”, bir de uzmanlıkları konuşmaya kalkıyorsunuz.

Ben şunu söylüyorum: Hani bir laf vardır, bizim ülkemizde, çok da severim onu, “*Gözü namazda olmayanın kulağı ezanda olmamış.*” Herhalde biz biraz oraya gitmeye

başladık. Bizim her koşulda ikili görevimiz var. Gönüllü çalıştığım meslek örgütüm ve meslek onurum var, meslek onurunu halkının hizmetine sunmak gibi ve örgütlenmek gibi bir derdim var. Böyle bir ortamda böyle bir şekilde tartışmaya çalışıyoruz. Ama, yönetmeliğin ne kadar ciddi olduğunu bugün çok daha iyi anladım. Örneğin 1900'lü yılların başından bu yana yaklaşık 100 yıllık deneyimi olan, burjuva demokrasisini tamamlamış bir Almanya'yla Türkiye'yi kıyaslayamazsınız, demin söyledi tespitlerimde. Yetkinliği, uzmanlığı, personel belgelendirmeyi, mastırı, doktoraı bilmeden *“Ben bu işi biliyorum”* diye çıkamazsınız. Teknik öğretmenin ne iş yapacağını doğru dürüst bilmeden mühendisle aynı sınıfa da sokamazsınız. Ama, eğer bu mühendislerinizle bu işi denetim, kamu adına yapmaya çalışıyorsanız da, Türkiye'de nasıl bir piyasa olduğunu hepimiz çok daha iyi biliyoruz, bunlarda siz kesinlikle niyet arayamazsınız.

Devletin adam gibi piyasayı ya da ortamı düzenleme yetkisi vardır, bunu kimsenin keyfine bırakamazsınız. Mehmet çok iyi yapar, Ahmet çok kötü, bunu koyamazsınız. Ama, bütün bu düzenlemeleri yaparken de 100 yıllık deneyimi olan yerlerden getirip, orada belirli şartları da arayamazsınız. Özgün eğitim çok kolaymış, hadi canım sende. Avrupa özgün eğitimi vermeye başladı, tartışıyor, biliyor musunuz arkadaşlar; yüz yüze eğitimin ne olduğunu biliyor musunuz? Androgojik formasyon dedikleri, yetişkinlerin eğitimi yaklaşık 6,5-7 aylık bir kurstur mesela.

Buradan şuraya gelmeye çalışıyorum: Kesinlikle bu düzenleme bize çok fazla bir şey katmayacak ve korkarım bu

anlayışımızı devam ettirmeden de bir yere gelemeyeceğiz. Devletin düzenleme, devletin denetim ve kontrol yeteneğini bence hiçe saymak, her şeyi piyasalaştırmak demek bu. Piyasa düşmanlığı için söylemiyorum, ama piyasanın nasıl denetim yaptığı ortada. Yani, işin kötüsü, bu kadar sigortasız, bu kadar ruhsatsız işyeri varken, görevi oralarda işçiler için, çalışanlar için doğru dürüst denetlemek olan iş güvenliği müfettişlerini gelip bir de eğitmen yapıyorsunuz ve siz de piyasayı denetleyin diyorsunuz. Bunu da devletimiz yapıyor, demek bir şeyler ayarlamış anlaşılın ÇASGEM de, belli, standardı koydu, oradan para da alırız, kurs için de bizim mühendisler gider,

HURİYE KUTLAR- Yok, ayarlamamış, ÇASGEM de 10 m3 e takılmış durumda

MEHMET BESLEME- Şunu söylemeye çalışıyorum: Tek soru soruyorum, herkese de soruyorum. En yakınınız kimse, lütfen onu düşünün. Ağır işyerinde çalışan bir işçi, bu yönetmelik bu haliyle gerçekten sizin içinize sindi mi? Bir tabip olarak en yakınınız orada çalışıyor, bir tabip olarak bu yönetmeliğin düzenlemeleri, o en sevdiğiniz kişi için gerçekten sağlıklı bir düzenlemem mi? Hukuk anlamıyla böyle mi, bir meslektaş olarak, bir mühendis olarak ne düşünüyorsunuz? Aslında bence herhalde en doğrusu bu olacak.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Sırada Bedri Bey var.

Buyurun Bedri Bey.

BEDRİ TEKİN- Benim de hiçbir sorum olmayacak, onu söyleyeyim.

Ben Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu yedek üyesiyim, aynı zamanda TMMOB İş Sağlığı ve İş Güvenliği Çalışma Grubu üyesiyim. Arkadaşlarım aslında TMMOB'nin yaptığı çalışmalarını anlattılar, ama ben de yine birkaç cümleyle onlara destek olmak üzere söz aldım.

Elbette ki TMMOB'nin niyeti bağcıyı dövmek değil, üzüm yemek ve tüm çalışmalarını da buna göre yaptı. İş Sağlığı ve İş Güvenliği Çalışma Grubu, yönetmeliğin hazırlanma aşamasındaki tüm toplantılara katıldı ve görüşlerini belirtti. Daha sonra yönetmelik çıktıktan sonra İş Sağlığı ve İş Güvenliği Çalışma Grubu Başkanı Müjdat Beyin hazırladığı tablo bilgisayarımında var. Çalışma Bakanlığı o zaman ne sunmuş, TMMOB ne demiş? TMMOB'nin dediği tek bir madde kabul edilmiş arkadaşlar, tek bir madde; işçilerin eğitiminde ücret alınmayacağına dair, yani işverenin ücret talep etmeyeceğine dair.

OTURUM BAŞKANI- Mesai saatleri içinde yapılması diye bir madde...

BEDRİ TEKİN- Diyebilirsiniz ki, *“TMMOB de aykırı bir örgüt, hep kabul edilmeyecek şeyleri söylemiş.”* İki tane örnek vereceğim: *“.. kayıtlarını tutar”* demiş. Çalışma Bakanlığı bunu niye reddediyor ki... Bakın, çok basit olsun diye tablodan aldığım bir örnek...

Taslak yönetmelikte iş güvenliği eğitimleri için ÇASGEM, TMMOB, üniversiteleri sayıyor. Yönetmelik yayımlandı bu madde nereden çıktı? Örneğin arkadaşımız burada görüşleri götürecektir ya, buradaki görüşlerin yazılı olarak onlarca kez gitti, yani bu dinlenilmeyecektir. Ama, bu anlamda katılmanızdan mutluyum. Niye? Eğer dinlememiz gerekiyor diyorsanız dinleyin, ama bu yine kayıtlarda kalacak.

Elbette ki TMMOB'nin de eksikleri vardır, ama "İş güvenliği uzmanı tanımı ve mühendis ve teknik eleman konusunda ne yapılacak?" diyor ya, TMMOB'nin bu konudaki görüşleri bellidir. İşyerinde yerine getirilecek iş sağlığı ve iş güvenliği işinin hep ekip işi olduğunu söylemiştir; bunda hekimin de, mühendisin de, teknik elemanın da olacağını söylemiştir. Yani, bunu söylemiştir, taslak sırasında da vardır bu, taslak çıktıktan sonra web'inde de vardır, yani Makina Mühendisleri Odasının açıklamasında da vardır, TMMOB'nin açıklamasında da vardır, Maden Mühendisleri Odasının açıklamasında da vardır, Jeoloji Mühendisleri Odasının da.

TMMOB'nin yapacağı ne bundan sonra? Davanın dışında, hukuki yolların dışında yapacağı bir şey yok. Niye? TMMOB'nin itiraz ettiği konuların tamamı yönetmelikte var. Mesela "50'nin altındaki işyerlerinde yararlansın" görüşünü her zaman dile getirmiştir, yönetmelik, kanun buna engel şu anda. O anlamda TMMOB'nin şu anda yönetmeliğin olumlu yönde olması yönünde yapacağı bir şey yok.

Yasa konusunda size haksızlık yapıldı; hani bir madde olayı söyleniyor ya...

Arkadaşlar, TMMOB, KESK, TTB, DİSK, TÜR-KİŞ, ayrıca bir çalışma grubu vardı, 16 örgüt, onların ayrı çalışma grubu vardı, ama onlar yasa konusunda tüm maddelere görüş sundular. Yani, bu konunun çözülmesi için ulusal konsey vardı; madde, yasada, hâlâ sanıyorum taslakta var; ulusal konseye inisiyatif verirsek, bu konuda hiç olmazsa, hani ulusal konseyin de iş sağlığı ve iş güvenliği alanında yetkilendirilir ve söz söyleyen kurumlar haline getirirsek, yasa ve bu alandaki problemlerin çözülmesine katkıda bulunuruz diye, o tek madde denilen ulusal konseydir. Yani, ulusal konseyi siz şu bileşimde oluşturun, demokratik kitle örgütleri, insanların, tarafların söz sahibi olacağı bir şekilde oluşturun, o takdirde biz bu yasaya varız dedik. TMMOB'nin, TTB'nin eleştirildiği konu o, onu da çalışma grubu üyesi olarak belirtmek istiyorum.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkür ederiz Bedri Bey.

Son olarak Sn. Mehmet Gemalmaz'dan bir soru alıyoruz ve daha sonra panelimizi sonuçlandıracağız.

Buyurun Mehmet Bey.

MEHMET GEMALMAZ- İş güvenliği uzmanıyım, Çalışma Bakanlığından emekliyim.

Arkadaşlar; bildiğiniz gibi, 2004 yılı Ocak ayı başında iş güvenliği mühendisleriyle ilgili bir yönetmelik yayınlandı. 2004 Ocak ayında yayınlanan yönetmelikte, işyerleri hazırlansın diye 1

yıl süre verildi işyerlerine. Ondan sonra yine bir müddet daha uzatıldı, tam net olarak bilmiyorum. Onun akabinde TMMOB dava açtı, bazı maddeleri durdurdu.

Demin Bakanlıktaki konuşmacı arkadaşlar, diğer arkadaşlar söyledi, buradaki bizim amacımız neydi; Avrupa müktesebatlarıyla Türkiye'de hiç olmayan iş güvenliği, iş sağlığı konusunda bir şeyler yapmak. Biz İSGÜM olarak, Çalışma Bakanlığı olarak 80-85'li yıllarda ne yaptık arkadaşlar; iş güvenliği haftaları düzenledik. Bu yeni bir mesele, daha sonra dediğim gibi, TMMOB bunu durdurdu. TMMOB bunu durdurduktan sonra belli maddeler iptal edidi.

OTURUM BAŞKANI- Arkadaşlar; bunu her yerde duyuyoruz. TMMOB'nin yetkisi olsa, Bakanlıkların çıkardığı her mevzuat bakıp uygun olmadığı görüşündeki olanları durdururdu. TMMOB böyle bir yetkisi yok. TMMOB bu konuyla ilgili hukuksal çerçeve içerisinde itirazda bulundu, bunu hukuk iptal etti. TMMOB'nin böyle bir yetkisi yoktur, söylemlerimize biraz dikkat edelim.

MEHMET GEMALMAZ- Yani, söylemek istediğim nokta şu: Her yasada birtakım yanlışlar, birtakım eksiklikler, birtakım hatalar var. Acaba 2004 ya da ertelendikten sonra 2006'da başlasaydık, şu anda Türkiye'de iş güvenliği konusunda aynı mı olurduk? Yani, mesele şu: Tamam, burada bütün arkadaşların görüşü var; bakıyorum, olumlu söyleyen de var, olumsuz söyleyenler var. Bu arada işyerlerinde ne oluyor; iş kazaları, meslek hastalıkları artıyor. Bizde tutulan o istatistiklerin doğruluğu

yanlışığı bile tartışmalı. İşçilerin parmakları kopuyor, bir şey yapılmıyor. Bunun bir de sendika tarafı var. Aslında sendikaların demesi lazımdı ki Bakanlığa, TMMOB'ye, TTB'ye, "Tamam, haklı olabilirsiniz, ama niye uygulanmıyor?" Yani, "Bir hızlandırılım, düzenleyelim" demedi. Sırf işyerlerinde çalışmak, ücret olayı değil, ücret olayından önce ne; iş kazası ve meslek hastalığını önlemek olmalı. Yani, söylemek istediğim nokta, yeni çıkan yönetmeliğin de mutlaka hataları vardır, hatasız hiçbir şey olmaz. Belli konularda uygulamada birtakım aksaklıklar olabilir, bunlar belirlendikten ondan sonra ek bir yönetmelikle düzenleme imkânı olur mu diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Ben teşekkür ediyorum.

Buyurun.

MERYEM KARAN- Müjdat Bey, açıkçası söz alma şeklinde bir müdahale değildi, belki bu yönetmelikle ilgili ya da geliştirilmesi konusunda önerileri olabilecek, mühendisler odası olarak Bakanlığa iletilebilecek ya da kendi içimizde değerlendirebileceğimiz öneriler de gelebilirdi arkadaşlarımızdan, bu anlamda sordum. Ama, söz vermişken, benim de açıkçası size iletmek istediğim konular var.

Burası, hepimiz biliyoruz ki bir Oda, bir sivil toplum örgütü ve iş güvenliği mühendisliğinin tartışıldığı ya da uzmanlığının tartışıldığı bir ortam, bir panel ortamı. Açıkçası, burada bir şeyin üzerinde durmamız gerekiyor. Bunun adı gerçekten ne olmalı, iş

güvenliği mühendisi mi olmalı, iş güvenliği uzmanı mı olmalı, iş güvenliği sorumlusu mu olmalı? Çünkü, burada bir kavram kargaşası var. Hukukçu arkadaşımız çok yerinde bir müdahale yaptı, “Yasalara baktığımızda, uzmanlık, üniversitelerin 4 yıllık lisans eğitimi üzerine verdiği, 2 yıllık bir çalışma sonucunda alınan bir unvandır” dedi. Dolayısıyla herkes bu durumda uzmanlıkla ilgili bir belgeyi verme şansı yok, böyle bir yasal sınırlamamız var. O zaman bizim bunun adını iyi koymamız gerekiyor. Yani, işyeri hekimliği tamam, o İSİG yerine oturuyor, ama diğer güvenlikle ilgili kanadında bunun adını iyi saptamamız gerekiyor.

4857 sayılı Yasada yapılacak işlerle ilgili meslek standartları ve bunun oluşturulması ve bunların belgelendirilmesi anlamında da bir yer var. Dolayısıyla bunun adını koyduktan sonra, bu işi mesleki yeterlilik ve mesleksel standartlarının ne olduğu konusunda bir ciddi çalışma yapmamız gerekiyor. İşte burada dışarıda kalan insanlar var; neden mimarlar girmiyor, neden A meslek grubu girmiyor, neden B meslek grubu girmiyor ya da 2 yıllık okul mezunları mühendislerle aynı kefedeyim tartılıyor. O zaman burada bana göre, şimdi hepimiz biliyoruz, arkadaşlarımız açıkça telaffuz ediyor, ben A sınıfı sertifikasyona sahibim ya da ben de C’ye sahibim diyor. Biz ne derece yeterliyiz? O kadar yapmaya çalıştığımız bir iş, o kadar hakikaten fizik, kimya, biyoloji, matematik, maden, aklınıza gelebilecek bütün meslekleri bir arada toplayabilen ve her konuda bilgi sahibi olmayı gerektiren bir işmiş gibi görülüyor. Bu durumda, ben uzmanım asla diyemedim arkadaşlar, ağzımı doldura doldura ben iş güvenliği uzmanıyım lafını hiçbir zaman kullanamadım ve hâlâ

da kullanamıyorum. Açıkçası cesaret eden arkadaşlarımıza da şaşıyorum.

Dolayısıyla işte burada odalara mesleki yeterlilikle ilgili iş düşünüyor. Bu konuda görev almak isteyen arkadaşlar, bu mesleki yeterlilikle ilgili, bu altyapının doldurulması lazım. Makina Mühendisleri Odası için içindedir, Kimya Mühendisleri Odası için içerisindedir ya da hangi meslek grupları, odalar bunun içerisinde olacaksa, buralarda eğitim almamış, tamam, *“Bu eğitimi başarıyla tamamlamıştır, bu konuda bu işi yapma konusunda ehildir”* şeklinde bir belge almadan her konuda .. ben uzmanım deyip ahkâm kesmesini ben açıkçası anlayamıyorum. Herkes kendine ticari kaygılarla birtakım unvanlar yakıştırıyor, açıkçası *“Bu unvan benim için uygun mudur?”*, bu sorunun cevabını bulmamız gerekiyor, çünkü yapılan iş, çok karmaşık ve multidisipliner bir iş.

OTURUM BAŞKANI- Değerli katılımcılar katıldığınız için çok teşekkür ederiz.

ÖZET VE KMO ANKARA ŞUBESİNİN DEĞERLENDİRMESİ

5 Ağustos 2009 R.G. de yayımlanan İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMLERİ İLE ORTAK SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK'in amacı "işyeri sağlık ve güvenlik birimi ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinde görevlendirilecek işyeri hekimleri ve iş güvenliği uzmanlarının nitelikleri, sayısı, işe alınmaları, görev, yetki ve sorumlulukları, çalışma şartları, eğitimleri ve belgelendirilmeleri, görevlerini nasıl yürütecekleri, işyerinde kurulacak işyeri sağlık ve güvenlik birimleri ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin nitelikleri, yetkilendirilmesi, bu birimlerde bulunması gereken personel, araç, gereç ve teçhizat, görevlendirilecek personelin eğitim ve nitelikleri ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet alınmasına dair usul ve esasları düzenlemektir." Denilmektedir.

Bu amacın İSG alanındaki sorunlara ne derece çözüm ürettiğinin irdelenmesi için ÇSGB İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü Temsilcisi Ali Rıza ERGÜN, TTB temsilcisi Arif MÜEZZİNOĞLU, TMMOB temsilcisi Aleaddin ARAS, TMMOB Avukatı Nurten YAKIŞIR ÇAĞLAR, KMO Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Müjdat AYDIN'ın moderatörlüğünde 6 Ekim 2009 tarihinde KMO Ankara Şubesinin düzenlediği ve 60 katılımcının katıldığı bir Panel düzenlemiştir.

Panel iki oturumdan oluşmuş, I oturumda Konuşmacılar sırayla söz alarak konuya ilişkin kurumlarının görüşlerini dile getirmişler, II oturumda katılımcılar konuya ilişkin sorularını

konuşmacılara yöneltmiş, görüşleri ve önerilerini de belirtmişlerdir.

I oturumda

Bakanlık Temsilcisi Ali Rıza Ergün; Türkiye'nin İş kazaları meslek hastalıklarındaki durumunu AB ülkeleri ile kıyaslayarak, iş kazaları, meslek hastalıklarının tamamen ortadan kaldırılması, çalışmaların tamamen başarılı olması durumunda, maddi olarak 1,5 milyon kişiye yakın insana 12 ay boyunca işsizlik ödeneğinin verilmesinin mümkün olabileceğini, 3 bin 400 kilometre bölünmüş yol veya 1 700 kilometreye yakın otoyol yapılabileceğini belirtmiştir. Yönetmeliğin bir çok yenilik getirdiğini vurgulayarak, Bakanlık olarak, bu yönetmelikte bir rota çizdiklerini bir yerlere varmaya uğraştıklarını, öncelikle, işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği örgütlenmesinin sağlanmasını ve bu yolda, bu amaca doğru ilerlemek istediklerini belirterek, sosyal taraflarla beraber ve onların desteğini alıp, istenilen yere çok daha rahat ve kolay, kısa zamanda varabileceğini vurgulamıştır.

TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi Alaeddin ARAS: Bakanlık, yayınladığı bu yönetmelikle ne 4857 sayılı İş Yasasını, ne de ILO normlarını kabul etmediğini ortaya koyduğunu, *“TMMOB'den görüş istemek”* diye bir kısım varken, görüşün kerhen; alınıp, bir dosyaya koyulup ve rafa kaldırıldığını belirterek, bu alandaki görüşlerimizin değerlendirilip yönetmeliğe yansması ile karşı çıkmayacağımız yönetmelikler oluşacağını ve bunun çok zor olmaması gereğini vurgulamış, Yönetmeliğin, madde 4/c bendi niçin çıkarıldığını, merak ettiğini, burada meslek örgütlerinin (TMMOB, TTB) eğitim vermesinin izne tabi tutmasının amacını

anlayamadığını, Çünkü TMMOB nin ve TTB nin üyelerini eğitmeleri kanunlarından kaynaklandığını izne tabii tutulmaması gereğinin önemini belirtmiştir. Yönetmeliğin 8 maddesinin 1. bendine eklenen “ortak sağlık güvenliği birimlerinden hizmet alabilirler” ibaresinin , kanunda belirtilen “50 ve üstünde çalışanı olan, işçisi olan işyerleri, iş güvenliği mühendisi çalıştırmak zorundadır” cümlesi ile çeliştiğini kanunu baypas ettiğini belirterek, aslında TMMOB nin 50 nin altında işçi çalıştıran işyerleri için Ortak iş sağlığı güvenliği birimlerini önerdiğini ve desteklediğini bununda küçük işyerlerinin bu hizmeti alması açısından önemini dile getirmiştir. Yönetmeliğin 11 maddesinde” İşyeri sağlık ve güvenlik birimi ile ortak sağlık ve güvenlik birimleri, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yürütülebilmesine ve çalışacak personel sayısına yetecek büyüklükte, kolay ulaşılabilir.....” deniliyor, buradaki kolay ulaşılabilirin anlamı ne olduğunu vurgulayarak, belirsiz ifadelerle yayımlanan yönetmelik kimin işine yarayacak diye sormuştur. Madde 36 daki süreler de 1 günlük çalışma süresi kaç saat kabul edilip belirlenmiş, vardiyalı çalışmalar durumunda bu saatlerin hesaplanması nasıl olacağını, belirsizlik olduğunu izah etmiştir. 45. madde eğitim yapılacak yerde kişi başı en az 10 m³ şart getirilmiş olduğunu, Türkiye’de böyle bir dersliğin olup olmadığını sormuş ve kriterin neye göre belirlendiğinin izahını yapılması gerektiğini belirtmiştir. 47. maddenin b şıkında A sınıfı iş güvenliği uzmanlarından istenen 3 yıl çalışma şartına mevcut durumda kaç uzmanın uyacağını hesabı yapıp yapılmadığını ve iptal edilen bir yönetmeliğin şartlarına göre yapılacak hizmetin meşrulaştırıldığı, ne anlama

geldiğinin izah edilmesi gerektiğini söylemiştir. Ayrıca iş güvenliği uzmanlarının eğitimlerinin 3/2 sini uzaktan eğitimle verilmesi nasıl olacak, ülkemizde kaç kuruluşun böyle imkanları var. Bunun takdirini tarafların yorumuna bıraktığını açıklamıştır. Son olarak Maden mühendisleri odası ile Bakanlığın imzaladığı iş güvenliği uzmanlığı eğitimleri için protokol olduğu halde, yönetmelikte bu eğitimler sonucu verilen belgelerde geçersiz sayılarak, imza koyan bakan bile hiçe sayılmıştır. Demiştir.

TMMOB Avukatı NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ: Bu konuya ilişkin sürecin 2003 yılından buyana 6 yıl olduğunu, bu sürecin hem sosyal tarafların enerjisini aldığını, bir sürü yanlış, doğru, gereksiz tartışmaların içinde tabiri caizse hükümetin aslında sivil toplum örgütlerinin gazını boşalttığı bir alan oluşturduğunu belirtmiş, konuşmasına bu yönetmeliğin işçi sağlığı ve iş güvenliği, kamusal boyutu bir tarafa bırakılırsa, mühendisleri neresi ilgilendiriyor diye sormuş ve arkasından ilk başta mühendisler açısından tanımda bir sorun olduğunu,. "*İş güvenliği uzmanı*" kavramı altında hem mühendisler, hem teknik elemanlar, yani 4 yıllık lisans kimya, fizik mezunları, teknik öğretmenler, hem meslek yüksekokulları birleştirildiği, bunlar aynı hak, yetki ve sorumluluk verildiği, oysa işin doğası gereği bir mühendislik faaliyeti olduğu halde, liyakat durumunun da alt üst edilerek mühendislerle teknik elemanların aynı potada eritildiğini bunun hem bilimsel ölçütlere, hem mesleki faaliyete dünya örneklerine aykırı bir durum oluşturduğunu dile getirmiştir. Bu yönetmelikte mühendis tanımı olmadığını, bu yönetmelikte iş güvenliği uzmanı tanımı olduğunu ve İş güvenliği uzmanı tanımı da "*Genel*

Müdürlük tarafından yetkilendirilen mühendis veya teknik eleman” olarak belirtildiği, Mimarları neden bu tanım içine almadığının anlaşılmadığını vurgulamıştır. Bu yönetmelik, hukuka karşı hile yönteminin çok bariz bir örneği olarak önümüze geldiğini ve iptal edilen yönetmelikteki mahkeme kararının iptal gerekçeleri, İş Yasasındaki değişikliklerle ortadan kaldırıldığını, yargı kararını işlevsiz bırakmak için yasanın hukuka aykırı olarak değiştirildiğini belirtmiştir. Yönetmelikte mesleki bağımsızlığın nasıl olacağı, koşullarının ne olduğu da belirsiz olduğunu açıklayarak, İstihdama ilişkin sorunlar aynen yapı denetimde yaşanan sorunlar gibi gündeme geleceğini, bugün yapı denetim uzmanı olanların yüzde 25’ini Bayındırlık Bakanlığı nasıl tasfiye ettiyse, bu alanda da tasfiyelerin beklediğini, yapı denetiminde 2 yıllık mezunlar nasıl bugün yapı denetim komisyonlarının başında müdür olarak görev yapıyorlarsa, sonuçta maliyet unsurunu göze alacak işverenler, işyeri ve ortak sağlık güvenlik birimlerinde 2 yıllık meslek yüksekokulu mezunlarını tercih edeceklerini vurgulamıştır.

TTB Temsicisi Dr. ARİF MÜEZZİNOĞLU: Tabipler Birliğinin yönetmelikle ilgili değerlendirmesinde genel olarak çok fazla şaşırtan bir nokta olmadığını, eski taslaklarla karşılaştırıldığında önemli değişiklikler olmasına karşın, sadece, yılda 10 işçiye 30 dakika ayrılması olayının muhtemelen bir hata sonucu olduğunu, Ancak, sonradan onun hata olmadığını ve 15 Ağustos yönetmeliğinin en önemli, en çarpıcı değişikliklerinden birisinin, 10 işçiye 30 dakika meselesi olduğunu vurgulamıştır. Ülkemizde 8,5 milyon SSK işçi olduğunu, bunların 3,5 milyonun 50 nin üstünde işçi çalıştıran işletmelerde çalıştığını, İSG

hizmetlerinden yaralanması öngörülen kesimin %15 olduğunu izah ederek, İş güvenliği uzmanlarının çalışacağı alanların sanayiden sayılan işyerleri ile kısıtlanması ile İSG hizmetlerinin koruyuculuğu bu açıdan tüm çalışanların 1/5'ini kapsadığını izah etmiştir. Temel İSİG hizmetlerindeki amaçlarımız neler olduğunu ve bu yönetmeliğin neye hizmet ediyor olmasını gerektiğini belirtmiştir. Bütün AB ülkelerinde 50 çalışan sınırı değişmek kaydıyla olduğunu, Bütün ülkelerde bu sınırın üstü için farklı bir İSİG örgütlenmesi, altı için ayrı İSİG örgütlenmesi önerilmekte olduğunu, Oysa ki bugünkü mevzuatımızın, 50'nin üstündeki işyerleri için geçerli İSİG örgütlenmesi zorunluluğunu getirdiğini ve 500, 750 ve 1000 sınırlarına çekilmesi ile bunun yukarısı için işyeri içinde bir örgütlenme önermesi, gerçekten kapsayıcılığı arttırmak anlamında son derece sıkıntılı bir durumu ortaya çıkardığını dile getirmiştir. OSGB'lerin bu yönetmelikle gündeme gelmesi, yeni bir kavram olmadığı, aslında Türk Tabipleri Birliğinin 2000 yılından itibaren OSGB kavramını sürekli olarak işçi sağlığı ve işçi güvenliği modelinin bir ayağı olarak önermekte olduğunu belirtmiştir. Bazı işverenlerin kendi ürettikleri bir çözüm olduğunu, bunca zaman, bugüne kadar bu çözümün çok iyi çalıştığı, Oysa bu yeni yönetmelikteki işyeri ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin, bunları reddeden durumda olduğunu, yani bunların varlığını aslında imkânsız kılan bir düzenleme olduğunun, yapılanların, deneyimlerin sil baştan olmasının üzücü olduğunu vurgulamıştır. Yönetmelikte "OSGB'nin yükümlülüğü üstlenmesi durumunda bina ve donanım şartı aranmaz, ilkyardım ve acil müdahale odası ve yeterli ilkyardımcı olması koşuluyla" denildiğini, bunun çok

önemli bir nokta olduğunu, yani aslında “Hiçbir şey gerekmez” denildiği ortaya çıktığını belirtmiştir. Yönetmelikte “Diğer personel” diye bir ibare bulunduğunu, bununla ne kast edildiğinin anlaşılmadığını, Oysa ki gerekli olanlar sayılıp ve sonrasında “ve diğer” denilmesi gerekliliği üzerinde durmuştur. İşyeri hekiminin yetkileri için 6 cümleden ibaret ve hiçbir yetki kelimesi geçmeyen, anlaşılmaz bir yetkilendirme içerdiği, İşyeri hekimlerinin çalışma sürelerinde anlamsız, yetersiz süreler belirlendiğini dile getirmiştir. Bu sürelerin kısıtlamasının Sağlık Bakanlığı’nın dayatması sonucu kabul edildiğini, yaklaşık 7300 olan işyeri hekimi sayısını, 1500 çivarına çekmeyi hedeflediklerini ve sonuç olarak sağlıkta dönüşümün olumsuz sonuçlarından bir tanesi daha diye bakmak gerektiği üzerinde durmuştur. İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı eğitiminin aslında Lisansüstü, uzmanlık eğitiminin piyasaya açılması ve “ilkyardım sertifikası” gibi bir düzeyin hedeflenmesi açıkça liberal anlayışın uç örneklerinden birisi olarak tarihe geçeceğini vurgulamıştır. Sonuçta Bakanlığın önerdiği İSG oluşumu için yayımladığı yönetmelikte hazır kıta bir ilkyardımcı ve uzaklarda bir ofiste masa başında oturan girişimci iş güvenliği uzmanı ve elinde çantasıyla kapı kapı dolaşan bir hekim yeterlimi diye sormaktadır. “Sorunların ne olduğu, nasıl çözüleceği belli olmasına rağmen neden çözülemiyor?” Çok genel bir sorarak, Tuzla Tersanelerinin, son 2 yıldır gündemde olması ile Çalışma Bakanlığı’nın önemli oranda ağırlıklı kadrolarıyla yoğunlaşmasına rağmen, herhangi bir sorunun çözülmediği ve Bakanlığın var olan mevzuatı orada işletip sorunları çözdüğüne ilişkin bir gelişme

yaşanmadığı, bugünkü yine ölümlü bir iş kazası olduğu haberiyle açıkça görüldüğünü belirtmiştir.

Panelistlerin konuşmalarından ve aradan sonra II. oturumda katılımcılar konuya ilişkin sorularını konuşmacılara yöneltmiş, görüşleri ve önerilerini de belirtmişlerdir.

Soruların içeriğinde

TMMOB ne bağlı odalara, Bakanlığın İş Güvenliği eğitim yetkisini vermede güçlük çıkaracağı,

İş Güvenliği Eğitimlerini vermek için yetkilendirilecek A sınıfı iş güvenliği uzmanlarının 3 yıl deneyim şartı ile önlerinin kesildiği, bu şartı sağlayan çok az sayıda A sınıfı iş güvenliği olması sonucu, bu eğitimlerin iş müfettişlerine dolaylı olarak bırakılacağı, İSGB ve OSGB nin denetimlerinin nasıl yapılacağı,

Tehlike grupları tebliği ve uygulamaya yönelik tebliğlerin geciktiği ve ne zaman yayınlanacağı,

TMMOB'nin, özellikle mühendis ve teknik elemanların aynı yetki ve unvan ile eşit duruma getirilmeleri konusunda ne tür çalışmalar yapacağı gibi birçok konu yer almış ve panelistler soruların cevaplarını vermiştir.

Katılımcıların Görüşler

Maddeleri iptal edilen yönetmelik 2006 yılında iptal edildiği, ve bu yeni Yönetmelik için Bakanlığın neden 3 yıl beklediğinin anlaşılamadığı,

Bakanlığın art niyetli olmayıp, tamamen üstüne düşen görevi yerine getirmek için gerekenleri yaptığı, hiçbir zaman iptal edilsin diye yönetmelik yayımlamadığını,

Yönetmelikle ilgili olarak TMMOB nin Bakanlığa bir çok defa görüş bildirdiğini, üstüne düşen görevi yerine getirdiği,
Uzmanlık kavrama öncelikli olarak TMMOB nin ülke çıkarları doğrultusunda savunduğu görüşlerinin yer almadığı bu yönetmeliğin maddeleri için dava açacağı,
Ortak sağlık güvenlik birimlerinin 50 nin altında çalışan işyerleri için uygulanması gerektiği,
Yönetmeliğin, güvenlik ve sağlık hizmetini şu ya da bu şekilde entegre etmeye zorladığı için iyi bir iş yaptığı,
İş güvenliği uzmanlığı eğitiminin bilgi birikimi olmayan Üniversitelere bırakılmaması,
Uzaktan eğitimin şartlarının her kurum için geçerli olmadığı, bunun için yüz yüze eğitim yapılması gerektiği,
Eğitim yapılacak yerde her katılımcı için belirlenen 10m3 ün uygulanabilecek düzeye getirilmesi,
İş güvenliği uzmanlarının bu alandaki çalışmalarının ücretlerini TMMOB nin belirlemesi,
Bu alanda çalışacak mühendislerin işi durdurma yetkisinin olmadığı, eğer yakın bir tehlike varsa, bir mühendisin işi durdurma hakkı da olması, yetkisi de olması gerektiği,
Bu yönetmelik devletin düzenleme, devletin denetim ve kontrol yeteneğini hiçe sayarak, her şeyi piyasalaştırdığı
Görüşleri dile getirilmiştir.

SONUÇ

KMO Ankara şubenin düzenlediği İşyeri/Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Yönetmeliğiyle ilgili panelde, ÇSGB, TTB, TMMOB temsilcileri, katılımcılar hepsi ortak bir paydada buluşmamıştır. Bu yönetmeliğe iyi olmuş diyenler bile eksikliklerinin, yanlışlıklarının olduğunu ancak bunların ileride düzeltilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

KMO şu soruyu soruyor En yakınınız kimse, lütfen onu düşünün. Bu yakınınızın ağır ve tehlikeli bir işte çalıştığını varsayın, bu yönetmelik bu yakınınıza, bu haliyle gerçekten yarar getirecek mi?

Biz getirmeyeceğini düşünüyoruz. Çünkü adı geçen düzenleme, yine çalışanın canını, sağlığını ve güvenliğini yok saymıştır. Kazaya uğrayan kişinin, ailesinin ve toplumun kaybı yine öncelikler arasında yer almamıştır.

Bu Yönetmelik öncelikle iş kazalarının sık yaşandığı işyerlerini kapsam dışı bırakmış, mühendislerin almış olduğu akademik mühendislik eğitimini yok sayarak unvan bakımından meslek lisesi düzeyine indirmiş, mühendislerin eğitimi ve sunacakları hizmet ve iş akitleri piyasa koşullarına teslim edilmiştir. Yani işçi sağlığı ve iş güvenliği alanı tam bir pazar, aktörler de tacir konumuna getirilmiştir. Her şeyden önce bireye, ailesine, toplumsal işgücü kaybına, işletmeye ve ülke ekonomisine ağır fatura çıkaran bir konu piyasalaştırılmaz.

Yukarıda sayılan ve panel konuşmalarında geçen bir çok nedenle TMMOB 15 Ağustos 2009 tarih ve 27320 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri ile Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmeliğin iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle Danıştay'a başvurmuştur. Ancak vakit geç değildir. Bakanlık bu yönetmeliği geri çekerek TMMOB, TTB ile ortaklaşa uzlaştıkları Ülke yararına olacak bir yönetmeliği oluşturmalıdır.

PANELDEN RESİMLER

